

Godišnji izveštaj za
Konsolidovani bilans
Energoprojekt Entela a.d.
za 2011. godinu

Beograd, april 2012. godine

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), **Energoprojekt Entel a.d. iz Beograda, MB: 07470975 objavljuje:**

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2011 GODINU ZA KONSOLIDOVANI BILANS

S A D R Ž A J

1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2011. GODINU
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje)
2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI (u celini)
3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA
4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA
5. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA* (Napomena)
6. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA* (Napomena)

1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT ENTEL
A.D. ZA 2011. (Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima
gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks,
Napomene uz finansijske izveštaje)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti
PIB	
Popunjava Agencija za privredne registre	
850 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26 Vrsta posla

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

BILANS STANJA - konsolidovani

7005011796631

na dan 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Zn os	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		727990	995282
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		15074	19486
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		359256	356256
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		348696	356256
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007		10560	0
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		353660	619540
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		21241	41625
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		332419	577915
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		2968035	2269921
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		6970	1726
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014		0	8942
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		2961065	2259253
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		709954	501231
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017		1629	1565
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018		1674292	1021881
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		470307	624909

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	IZNOS	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremanska razgraničenja	020		104883	109667
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	021		0	1352
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		3896025	3266555
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		3696025	3266555
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		1745782	27229
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		1512370	1422056
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		174929	175501
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		293901	21824
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		117528	111233
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		0	17813
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA DD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		926012	1095885
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		2175674	1836534
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		804872	399589
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostala dugorocna obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1370802	1436945
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijska obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava nemenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		592155	616587
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120		244148	238657
47, 48 osim 461 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poraza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	121		6645	581701
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		527854	0

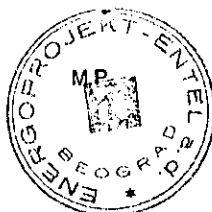
- u hiljadama dinara

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I Z N O S	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		7981	7965
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		3696025	3266555
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		1745782	27229

U 20062420 dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br. 114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	 Sifra delatnosti
Popunjava Agencija za privredne registre	
850 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **ENERGOPROJEKT ENTEL**

Sediste : **NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12**

BILANS USPEHA - konsolidovani

7005011796648

u period **01.01.2011 do 31.12.2011**

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204+205+206)	201		3710827	3061062
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		3710720	3060147
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zeliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zeliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		107	915
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		3475222	2796962
50	1. Nabavna vrednost prodete robe	208		742	467
51	2. Troškovi materijala	209		81448	69987
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		1470145	1331157
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		412665	42979
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		1510222	1352372
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		235605	264100
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		51180	82067
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		31916	17349
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		4630	7054
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		14698	13598
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		244801	322274
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222		6632	0

- u hiljadama dinara

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Izнос	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		238169	322274
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		3140	3171
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		152	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	208
723	D. Isplaćena licna primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		234877	319311
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	A%. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231		32272	43873
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232		202605	275438
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233		556	756
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po ekciji	234			

U Beogradu

dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br. 114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti
PIB	
Popunjava Agencija za privredne registre	
850 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani

7005011796655

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	4127247	3960365
1. Prodaja i primljeni avansi	302	4084010	3889891
2. Primijene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	26671	44471
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	16566	26003
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	3514603	4004798
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	1902106	1806210
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	1560747	2152848
3. Placene kamate	308	49	55
4. Porez na dobitak	309	23325	12685
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	28376	33000
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	612644	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	0	44433
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	1586253	1355482
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	1559060	1353287
4. Primijene kamate iz aktivnosti investiranja	317	27193	2195
5. Primijene dividende	318		
II. Odlivi gotovina iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	2247440	1136045
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovine nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	35971	65359
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	2211469	1070686
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	0	219437
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	661187	0

POZICIJA	AOP	Znos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	0	4477
1. Uvećanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327	0	4477
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	131446	0
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	131446	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	4477
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	131446	0
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	5713500	5320324
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	5893489	5140843
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	0	179481
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	179989	0
A%. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	624909	413196
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	52767	48715
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	27380	16483
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	470307	624909

U Beogradu

dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti
PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
850 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU - konsolidovani

7005011796679

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	Opis promena	Godina	Priloga kapitala (red. br. 1)	Rezerve (red. br. 2)	Ukupna sredstva (red. br. 3)	Ukupna obaveze (red. br. 4)	Ukupna sredstva (red. br. 5)	Ukupna obaveze (red. br. 6)
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine	401	173166	414	2335	427	440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428	441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjanja	403		416		429	442	
4	Korigovano pocetno stanja na dan 01.01. prathodne godina (red.br. 1+2-3)	404	173166	417	2335	430	443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431	444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432	445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodna godina (red.br. 4+5-6)	407	173166	420	2335	433	446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434	447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435	448	
10	Korigovano pocetno stanja na dan 01.01. tekuce godine (red.br. 7+8-9)	410	173166	423	2335	436	449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424	3	437	450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425	575	438	451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godina (red.br. 10+11-12)	413	173166	426	1763	439	452	

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racun 330, 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu naritka od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu naritka od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	21624	466	111233	479	17813	492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	21624	469	111233	482	17813	495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470		483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	21624	472	111233	485	17813	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	21624	475	111233	488	17813	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463	272277	476	10116	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	3821	490	17813	503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	293901	478	117528	491		504	

Red. br.	OPIS	AOP	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037/237)	AOP	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9+10+11+12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	1095885	518		531		544	1422056
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	1095885	521		534		547	1422056
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509		522		535		548	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510		523		536		549	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	1095885	524		537		550	1422056
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	1095885	527		540		553	1422056
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	236805	528		541		554	519201
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	406676	529		542		555	428887
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	926012	530		543		556	1512370

Red. br.	OPIS	AOP	Globak iznos vlasni kapitala (grupa 29)
			14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godina _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanja	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godina _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U 2002 dana 23. 12. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	PIB
Sifra delatnosti	
Popunjava Agencija za privredne registre	
850 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS - konsolidovani

7005011796662

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

Opis	AOP	Izveštajna godina	Prelazna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	191	195

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa radnja, račun	Opis	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (Pol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	34106	14620	19486
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	1527	XXXXXXXXXXXX	1527
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	5939	XXXXXXXXXXXX	5939
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	29894	14620	15074
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	547220	190964	356256
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	36119	XXXXXXXXXXXX	36119
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	33119	XXXXXXXXXXXX	33119
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	550220	190964	359256

- iznosi u hiljadama dinara

III STRUKTURA ZALIHA

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	0	8942
15	6. Dati avansi	621	6970	1726
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	6970	10668

- iznosi u hiljadama dinara

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	173166	173166
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortakog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadružni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	1763	2335
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	174929	175501

- broj ekcija kao ceo broj

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	422495	422495
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	173166	173166
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioriternih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioriternih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	173166	173166

- iznosi u hiljadama dinara

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

Grupa računa račun		AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	696976	499996
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	377367	511845
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu state (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641	3291	1507
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	28325	23242
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	1323482	1819906
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	1397726	1179787
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	30347	28104
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet baz pocetnog stanja)	646	47390	43481
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	4557	2184
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	82678	65022
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	3972139	4175074

- iznosi u hiljadama dinara

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

Grupa računa račun		AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	42202	34278
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	1362127	1230051
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	48568	44652
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	11246	8100
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	947	1171
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	47257	47183
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	469214	434179
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	185762	189798
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660	70	0
540	11. Troškovi amortizacije	661	42880	40101
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	36525	20663
553	13. Troškovi platnog prometa	663	36662	17644

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	5126	2271
555	15. Troškovi poreza	665	504893	36017
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	97	55
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	97	55
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	9974	12822
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	2803647	2119040

- iznosi u hiljadama dinara

VIII DRUGI PRIHODI

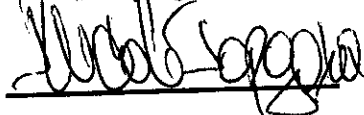
Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	742	467
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674	0	837
deo 650	4. Prihodi od zakupnine za zemljiste	675	81	78
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	27805	44599
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	26671	37131
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	1873	293
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	57172	83405

IX OSTALI PODACI

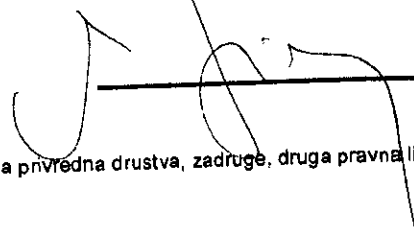
OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obavaza za akcize (prema godisnjem obracunu akcize)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalna subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

U Beogradu

dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonaki zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	7
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVEŠTAJA.....	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	12
7.1. Procenjivanje	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi	15
7.4. Rashodi	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	19
7.9. Finansijski lizing.....	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	22
7.12. Investicione nekretnine	23
7.13. Zalihe.....	23

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	24
7.15. Finansijski instrumenti	25
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	28
7.17. Kratkoročna potraživanja	28
7.18. Finansijski plasmani	30
7.19. Obaveze	30
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	31
7.21. Naknade zaposlenima	33
 8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	 34
8.1. Kreditni rizik	36
8.2. Tržišni rizik	38
8.3. Rizik likvidnosti	41
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	42
 9. BILANS USPEHA	 43
9.1. Prihodi od prodaje	44
9.2. Ostali poslovni prihodi	44
9.3. Nabavna vrednost prodane robe	45
9.4. Troškovi materijala	45
9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	45
9.6. Troškovi amortizacije	46
9.7. Troškovi rezervisanja	46
9.8. Troškovi proizvodnih usluga	47
9.9. Nematerijalni troškovi	48
9.10. Finansijski prihodi	49
9.11. Finansijski rashodi	50
9.12. Ostali prihodi	51
9.13. Ostali rashodi	52
9.14. Dobitak pre oporezivanja	53
9.15. Porez na dobitak i neto dobitak	53
9.16. Neto dobitak po akciji	54
 10. BILANS STANJA	 54
10.1. Nematerijalna ulaganja	54
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	55
10.3. Dugoročni finansijski plasmani	56

10.5. Zalihe i dati avansi	57
10.6. Kratkoročna potraživanja	58
10.7. Kratkoročni konsolidovani finansijski plasmani.....	58
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	59
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	59
10.10. Promene na kapitalu.....	60
10.11. Osnovni kapital.....	61
10.12. Rezerve.....	61
10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	62
10.14. Neraspoređeni dobitak	62
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	63
10.16. Obaveze iz poslovanja	67
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	67
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	68
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	69
10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	69
10.21. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	70
 11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST GRUPE	71
 12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	71
 12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	73

1.OSNOVNI PODACI O ENERGOPROJEKT ENTEL A.D., BEOGRAD (u daljem tekstu "Matično društvo")

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Matičnog Grupe su sledeće:

Matično društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice, upisano je u registar kod Trgovinskog suda u Beogradu, na registarskom ulošku broj 1-4706-00, rešenjem Fi-425/90 od 12.01.1990. i upisano je kao Deoničko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema "ENERGOPROJEKT ENTEL" sa potpunom odgovornošću Beograd. Na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 13.juna 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.12129/02 od 28. 11.2002. Matično društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8049 od 29.3.2005. godine.

Privatizacija Matičnog društva je započeta po starim zakonima važećim u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojinskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojinske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim

što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo od 86,26% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Matičnog društva je projektovanje, konsalting i inženjering termoeenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema.

Matično društvo je društvo koje sa tri zavisna društava:

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

- čini grupaciju (u daljem tekstu "Grupa"):

- Energoprojekt Entel

Procenat vlasništva Matičnog društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
kompanija ENERGOPROJEKT QATAR	<i>100 % vlasništva</i>
kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	<i>100 % vlasništva</i>
kompanija ENERGO CONSULT UAE	<i>100 % vlasništva</i>

Matično društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Grupi je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine 191 i
- 2010. godine: 195 radnika.

Godišnji konsolidovani finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe** i odobreni su od strane UPRAVNOG ODBORA ENERGOPROJEKT ENTEL-a dana 03.04.2012.

godine. Odobreni konsolidovani finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Matičnog društva u 2011. godini sačinjavala su sledeća lica:

MLADEN SIMOVIĆ	direktor
GORDANA LIŠOV	Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Izvršni direktor za realizaciju projekta,

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Matično društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 86,26% dok ostatak čine mali akcionari sa 12,14% druga pravna lica sa 0,96% i Kastodi račun sa 0,64%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje konsolidovanog finansijskog izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, konsolidovani finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani konsolidovani finansijski izveštaji Grupe, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Konsolidovani finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih konsolidovanog finansijskog izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu konsolidovanog bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Grupe.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Grupa nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Grupe**, pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe, koji je donet 28.02.2007. od strane Upravnog odbora). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Grupe, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Konsolidovanog Bilansa stanja, Konsolidovanog Bilansa uspeha, Konsolidovanog Izveštaja o tokovima gotovine, Konsolidovanog Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje i Konsolidovanog Statističkog aneksa; za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Konsolidovanom Bilansu stanja, Konsolidovanom Bilansu uspeha, Konsolidovanom Izveštaju o tokovima gotovine, Konsolidovanom Izveštaju o promenama na kapitalu i Konsolidovanom Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, konsolidovani finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, konsolidovani finansijski i prinostni položaj Grupe, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Grupe, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Grupe; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Grupe. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja je potencirano da

uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju konsolidovani finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Grupe, a time, posledično, i pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem načela **uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Grupi nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici konsolidovanog finansijskog izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Grupe koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Grupe da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Grupa primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Grupe (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su konsolidovani finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih konsolidovanog finansijskog izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti konsolidovani finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Grupa vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu konsolidovanog finansijskog izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Grupe prepravljaju početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu konsolidovanog finansijskog izveštaja. U Grupi će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Grupe u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz konsolidovanog finansijskog izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su konsolidovani finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih konsolidovanog finansijskog efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje konsolidovanog finansijskog izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Grupe je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno

razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Grupi nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebnost) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Grupe precejnena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Grupe u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Grupe u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2011.</i>	<i>31.12.2010.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 QR	22,2160	21,7803
1 OR	210,2988	206,1528
1 AED	22,0170	21,5836

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Grupa je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Grupa ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Grupi povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Grupi, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike konsolidovanog finansijskog prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Grupe. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala Grupe, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz

poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru poslovnih rashoda iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Konsolidovani finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Grupe. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Grupa ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadiivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Grupa moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Grupe imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Grupi utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Grupe na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Grupi utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Grupe i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Grupe ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Grupi;
- da Grupa ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Grupe predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Grupi.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priliti u Grupu i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Grupa platila u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između konsolidovanog finansijskog troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Konsolidovani finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Grupi određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Grupi za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Grupa steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Grupi.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Grupe, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadiivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknativog iznosa tog sredstva.

Nadoknadiivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadiivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadiivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Grupa u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Grupu i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku

osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Matično društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Matično društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Grupa priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i

- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Grupe.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u konsolidovanom bilansu stanja Grupe, počevši od momenta kada Grupa ugovornim obavezama postane vezano za konsolidovani finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojava oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene konsolidovanog finansijskog sredstva i obaveza sa drugim entitetom koji su za Grupu potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja konsolidovanog finansijskog sredstva ili konsolidovanog finansijskog obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Grupu itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskog instrumenta, vrši rukovodstvo Grupe.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Grupe može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste konsolidovanog finansijskog instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Grupi razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih konsolidovanog finansijskog instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Grupa može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskog sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Grupe.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Grupa definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Grupa nakon početnog

priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Grupe sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Grupa ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Grupa naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskog instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Grupa odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da konsolidovani finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskog instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za konsolidovani finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim

relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod konsolidovanog finansijskog instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti konsolidovanog finansijskog instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici konsolidovanog finansijskog sredstava Grupe predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Grupe iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja

preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Grupi se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Grupa pretrpela gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe konsolidovanog finansijskog sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Grupe, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Grupe.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Grupa nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Grupe.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Grupe čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskog plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni konsolidovani finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Grupe vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Grupe da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju konsolidovani finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Grupa priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Grupa ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Grupe. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Grupe prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Grupe prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije

zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Grupe zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Grupa platila na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Grupe.

Potencijalna imovina se ne priznaje u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da konsolidovani finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Grupe; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju

ekonomske koristi Grupe biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Grupe za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Grupa je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Grupe u periodu na koji se odnose. Grupa, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Grupe da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili

odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Grupe prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Grupa za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Grupi isplaćuju zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U GRUPI

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Grupe, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Grupe. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na

primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Grupe može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Grupi i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Grupe zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Grupe; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Grupe (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskog rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Grupe. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Grupe, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, konsolidovani finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, Grupe koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, Grupe koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskog instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskog instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Grupe, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Grupe. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Grupi treba da obezbedi da *rizični profil Grupe* uvek bude u skladu ka *sklonošću Grupe ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Grupa namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Grupe u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Grupa **u znatnoj meri izložena različitim vrstama rizika**.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Grupe, odnosno procena strukture i nivoa finansijskog rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Grupe i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta konsolidovanog finansijskog rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na konsolidovani finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Grupi.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Grupe, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Grupe po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Grupa ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Grupe zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci u zemlji</i>		
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	60.187	25.978
B.D.S.P	9.462	11.361
RUDARSKI INSTITUT	1.062	
ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA	1.115	974
ENERGOPROJEKT HIDROINZINJERING	3.197	347
Ostali	656	928
Svega	75.679	39.588
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ENERGONIGERIJA	5.302	
KUPCI OMAN	53.095	52.871
KUPCI U EMIRATIMA	42.535	30.869
KAHRAMA QATAR	143.119	120.488
OSTALI QATAR	343.626	170.742
FICHTNER DUBAI	30.011	62.405
Ostali	3.609	23.033
Svega	621.297	460.408
UKUPNO	696.976	498.799

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	522.106	280.850
30 - 60 dana od dospeća	60.015	210.078
60 - 90 dana od dospeća	105.732	1.981

Energoprojekt Entel a.d.

preko 90 dana od dospeća	9.123	5.890
UKUPNO	696.976	498.799

Nedospela potraživanja od kupaca u iznosu od 174.391 hiljada dinara uglavnom dospevaju u roku od 15 dana nakon izdavanja fakture, shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci u zemlji</i>		
IHP PRAHOVO	208	-
Ostali		
Svega		
UKUPNO	208	-

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na konsolidovani finansijski rezultat i kapital Grupe zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih konsolidovanog finansijskog parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kursa, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kursa. Valutni rizik se ispoljava kod konsolidovanog finansijskog instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su konsolidovani finansijski instrumenti u konsolidovani finansijskim izveštajima odmereni.

Grupa posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Grupe, pa se može zaključiti da je Grupa **značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

Sredstva u USD		Obaveze u USD	
2011.	2010.	2011.	2010.
2.643.136	2.007.282	1.967.779	1.560.525

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Grupe na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Grupe, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Grupe, može se konstatovati da je Grupa najosetljivija na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuacija svih za Grupa relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	u 000 dinara	
	2011.	2010.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	5.461	3.542

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: (Devizna sredstva u USD - Devizne obaveze u USD) x 10% x Srednji kurs USD na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Grupe zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Grupa je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija konsolidovanog finansijskog obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Grupe.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
ENERGOPROJEKT HOLDING	7.676	6.747
Ostali	3.438	1.389
Svega	11.114	8.136
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
AGENT JERSEY	2.523	2.473
SPONZOR	75.580	85.672
Ostali	288.150	415.564
Svega	366.253	5.082
UKUPNO	377.367	511.845

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	377.367	511.845
30 - 60 dana od dospeća		
60 - 90 dana od dospeća		
preko 90 dana od dospeća		
UKUPNO	377.367	511.845

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one

koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni konsolidovani finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Grupa imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Grupe i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	2,17	1,58
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	2,08	1,50
Gotovinski ratio likvidnosti		0,34	0,43
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	1.597.233	832.976

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Grupe obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Grupe, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Grupa ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	234.877	319.311
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.422.056	994.117
Kapital na kraju godine	1.512.370	1.422.056
Svega	2.934.426	2.416.173
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,16	0,26

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Grupe, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	1.370.802	1.436.945
Ukupna sredstva	3.696.025	3.266.555
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,37	0,44
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	1.512.370	1.422.056
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	2.175.674	1.836.534
Svega	3.688.044	3.258.590
Ukupna sredstva	3.696.025	3.266.555
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,59	0,44

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Grupe pokriven kapitalom Grupe.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) konsolidovanog finansijskog obaveza Grupe (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Grupe) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.175.674	1.836.534
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	470.307	624.909
Svega	1.705.367	1.211.625
Kapital	1.512.370	1.422.056
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0,89	1,17

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Grupa ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	77.472	54.555
Svega	77.472	54.555
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	742	467
Prihodi od prodaje usluga	196.981	113.324
Svega	197.723	113.791
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	3.435.525	2.891.801
Svega	3.435.525	2.891.801
UKUPNO	3.710.720	3.060.147

Specifikacija najznačajnijih kupaca

naziv kupca	prihod
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	168.299
ENERGOPROJEKT OPREMA	67.765
KAHRAMA MINISTARSTVO ENERGETIKE QATAR	204.553
OETC MINISTARSTVO ENERGETIKE I VODOPRIVREDE OMAN	805.287
DEWA MIN ENERGETIKE DUBAIA	101.846
ADDC MINISTARSTVO ENERGETIKE ABU DHABIA	308.430
BDSP	17.143

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Prihod od zakupnina	81	78
Ostali poslovni prihodi	26	837
UKUPNO	107	915

Prihod od zakupnina je od izdavanja stana radniku Grupe.

9.3. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe u 2011. godini je iznosila 742 hiljade RSD, a u 2010. godini 467 hiljade RSD.

9.4. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi materijala za izradu	4.096	3.775
Troškovi ostalog materijala	35.150	31.933
Troškovi goriva i energije	42.202	34.279
UKUPNO	81.448	69.987

9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	1.362.127	1.230.051
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	48.568	44.562
Svega	1.410.695	1.274.613
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	11.245	8.190
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	947	1.171
Ostali lični rashodi i naknade	47.258	47.183
Svega	59.450	56.544
UKUPNO	1.470.145	1.331.157

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Grupe po sledećim osnovama:

- troškovi solidarnih pomoći 1.917
- troškovi prevoza na posao 4.312
- troškovi službenih putovanja 3.538
- troškovi za ishranu u inostranstvu 29.727

9.6. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	5.793	5.360
Amortizacija nekretnina	3.668	3.668
Amortizacija postrojenja i opreme	33.419	31.073
Amortizacija investicionih nekretnina		
UKUPNO	42.880	40.101

9.7. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	688	2.878
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja	369.097	2.878
UKUPNO	369.785	42.979

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2011. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2011. godine umanjenog za iznos rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2010. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju, detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

Na poziciji troškova za ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od 369.097 hiljada RSD smo izvršili rezervaciju za troškove značajnih promena pozicija ugovora bez mogućnosti naplate dodatnih radova.

9.8. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	2.411	12.495
Troškovi transportnih usluga	137.903	122.857
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	55.016	24.408
Troškovi zakupnina	186.767	193.128
Troškovi sajmov	143	613
Troškovi reklame i propagande	5.582	4.333
Troškovi ostalih usluga	81.392	76.345
UKUPNO	469.214	434.179

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2011. Godini 34.993 hiljada RSD; u 2010. godini 8.699 hiljade RSD), zgrade (u 2011. Godini 2.694 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.277 hiljada RSD) i vozila (u 2011. Godini 17.329 hiljada RSD; u 2010. godini 13.432 hiljade RSD).

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup stanova u našim ino kompanijama.

Troškovi reklame i propagande se odnose na:

- troškove promocije (u 2011. Godini 143 hiljade RSD; u 2010. godini 350 hiljada RSD),
- troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija (u 2011. Godini 5.582 hiljada RSD; u 2010. godini 4.333 hiljada RSD) i

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na:

- troškove Holdinga (u 2011. godini 73.696 hiljada RSD; u 2010. godini 70.165 hiljada RSD) i
- komunalne usluge u koje spadaju troškovi vode, čišćenja i dr. (u 2011. Godini 467 hiljada RSD; u 2010. godini 414 hiljada RSD).
- Troškovi nabavki tendera i troškovi kopiranja (u 2011. Godini 7.071 hiljada RSD; u 2010. godini 3.966 hiljada RSD).

9.9. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	404.925	799.813
Troškovi reprezentacije	18.204	15.100
Troškovi premija osiguranja	36.525	20.663
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	36.662	17.644
Troškovi članarina	5.126	2271
Troškovi poreza	504.893	36.017
Ostali nematerijalni troškovi	34.673	26.685
UKUPNO	1.041.008	918.193

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2011. godini 2.919 hiljada RSD; u 2010. godini 1.394 hiljade RSD) kao i na premiju osiguranja projekata u inostranstvu u (2011. 31.521 hiljada RSD; u 2010. godini 7.900 hiljada RSD) .

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2011. godini 15.113 hiljada RSD (u 2010. godini 7-811 hiljade RSD), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2011. godini 21.549 hiljada RSD (u 2010. godini 8.748 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na dobit u kompaniji Qatar iznos od 500.612 hiljada RSD koji proističe iz nepriznavanja troškova HO od strane lokalne poreske uprave. Nepriznaju u troškove, angažovanje naših radnika u Beogradu na radu po projektima iz Qatara. Ostali troškovi su za porez na imovinu i takse za uređenje građevinskog zemljišta (u 2011. Godini 3.682 hiljade RSD; u 2010. godini 4.113 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

- troškove sponzorstva (u 2011. godini 2.903 hiljade RSD; u 2010. godini 1.987 hiljada RSD).
- troškove donacija (u 2011. godini 7.338 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.179 hiljada RSD).
- Troškovi vadenja viza (u 2011. godini 19.935 hiljada RSD; u 2010. Godini 19.187 hiljada RSD).

9.10. Finansijski prihodi

Struktura konsolidovanog finansijskog prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	27.805	44.471
Svega	27.805	44.471
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	9.335	28.715
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		

Energoprojekt Entel a.d.

Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	0	
Svega	9.335	28.715
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.362	2.586
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	811	293
Ostali finansijski prihodi	11.867	6.002
Svega	14.040	8.881
UKUPNO	51.180	82.067

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima (u 2011. godini 27.805 hiljade RSD; u 2010. godini 44.471 hiljada RSD).

Ostali finansijski prihod u visini od 11.108 RSD je 20% od profita firme Perl garden koja u ime i za račun vlasnika vila vrši izdavanje istih.

9.11. Finansijski rashodi

Struktura konsolidovanog finansijskog rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	97	55
Svega	97	55
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	29.115	16.483
Svega	29.115	16.483
Rashodi od efekata valutne klauzule	864	799
Ostali konsolidovani finansijski rashodi	1.840	12
Svega	2.704	811
UKUPNO	31.916	17.349

Najznačajniji deo ostalih rashoda čine **kursne razlike** koje su posledica velikog obima poslovanja u inostranstvu i velikih oscilacija kursa (u 2011. godini 29.115 hiljada RSD; u 2010. godini 16.483 hiljade RSD).

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema kupcima sa valutnom klauzulom (u 2011. godini 864 hiljada RSD; u 2010. godini 799 hiljada RSD)

Ostali finansijski rashodi se gotovo u celokupnom iznosu odnose na troškove obrade zahteva banke potrebnih za tendere (u 2011. godini 1.840 hiljada RSD; u 2010. godini 12 hiljada RSD).

9.12. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	553	1.483
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	225	
Viškovi		
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza		147
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi	33	5.424
Svega	811	7.054
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	1.619	
Dugoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana		
Ostale imovine akcije Garanta	2.200	
Svega	3.819	
UKUPNO OSTALI PRIHODI I	4.630	-

PRIHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	1.040	-
Svega	1.040	
UKUPNO	5.670	7.054

9.13. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	2.706	206
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	2.019	305
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe		
Ostali nepomenuti rashodi	9.973	12.821
Svega	14.698	13.332
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		266
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih konsolidovanog finansijskog plasmana		
Ostale imovine		
Svega	-	266
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		

Energoprojekt Entel a.d.

Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	7.672	-
Svega	7.672	-
UKUPNO	22.370	13.598

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene (u 2011. godini 9.973 hiljade RSD, a u 2010. godini 12.821 hiljada RSD).

9.14. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	3.710.827	3.061.062
Poslovni rashodi	3.475.222	2.796.962
Poslovni rezultat	235.605	264.100
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Konsolidovani finansijski prihodi	51.180	82.067
Konsolidovani finansijski rashodi	31.916	17.349
Konsolidovani finansijski rezultat	19.264	64.718
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	4.630	7.054
Ostali rashodi	14.698	13.598
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-10.068	-6.544
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	1.040	
Rashod	7.672	
Neto efekat	-6.632	
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	3.767.677	3.150.183
UKUPNI RASHODI	3.529.508	2.827.909
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	238.169	322.274

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak pre oporezivanja	238.169	322.274

Energoprojekt Entel a.d.

Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha		
Oporeziva dobit	238.169	322.274
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanj enje obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanj enju		
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	238.169	322.274
Poreski rashod perioda	3.140	3.171
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	152	208
Neto dobitak	234.877	319.311

9.16. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	234.877	319.311
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	556	756

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2011.)			34.106	34.106
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine	1.527		1.527	3.054
Prenos sa jednog oblika na drugi	-1.527			-1.527

Energoprojekt Entel a.d.

Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-142	-142
Ostalo			560	560
Krajnje stanje (31.12.2011.)			36.051	36.051
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)			14.620	14.620
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2011. godinu			5.793	5.793
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-95	-95
Ostalo			659	659
Krajnje stanje (31.12.2011.)			20.977	20.977
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.			19.486	19.486
Stanje 31.12.2011.			15.074	15.074

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Investici one nekretni ne	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2011.)	35.723	281.193	230.289		0	547.205
Korekcije početnog stanja						0
Nove nabavke u toku godine	1.675		34.444	34.444		70.563
Prenos sa jednog oblika na drugi				-34.444	10.560	-23.884
Prenos na kompaniju			14.278			14.278
Otuđivanje,			-37.209			-37.209

Energoprojekt Entel a.d.

rashodovanje i dr.						
Kursne razlike			68.691			68.691
Krajnje stanje (31.12.2011.)	37.398	281.193	310.493	0	10.560	639.644
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2011.)		86.283	104.681			190.964
Korekcije početnog stanja						0
Amortizacija za 2011. godinu		3.668	32.819			36.487
Prenos sa jednog oblika na drugi			12.476			12.476
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-19.350			-19.350
Prenos na kompaniju			-12.476			-12.476
Kursne razlike			72.287			72.287
Krajnje stanje (31.12.2011.)		89.951	190.437	0	0	280.388
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2011.	35.723	194.910	125.608	15		356.256
Krajnje stanje 31.12.2011.	37.398	191.242	126.295		10.560	359.256

Na konto investicionih nekretnina prebačen je sa konta stalna sredstva namenjena prodaji stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom.

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Svega		
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
AIK BANKA NIS	21.241	40.976
GARANT		649
Svega		
UKUPNO	21.241	41.625

Energoprojekt Entel a.d.

<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Depoziti za garancije banaka	21.593	42.043
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	924	954
Dugoročna potraživanja za retenšn	307.534	531.031
Ostali depoziti	2.368	3.887
Svega	332.419	577.915
UKUPNO	353.660	619.540

Akcije AIK Banke Niš iskazane su po fer vrednosti (cena na berzi na dan 31.12.2011. RSD 1.648,00)

Matično društvo poseduje 12.889 akcija AIK BANKE što predstavlja 0,15 % vlasništva.

Kod dugoročnih potraživanja za retenšn su iskazana potraživanja od kupaca za retenšn koji je uglavnom 10% od fakturisane vrednosti. On se može naplatiti tek po završetku svih radova na odredjenom projektu na koji se isti odnosi. Struktura potraživanja za retenšn na dan 31.12.2011. godine po kompanijama je sledeći:

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL Qatar 306.979 hilj. RSD

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C 555 hilj. RSD

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Dati avansi	6.970	1.726
UKUPNO	6.970	1.726

10.5. Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva namenjena prodaji	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanovi namenjeni prodaji	0	8.942
UKUPNO	0	8.942

Sa ovog konta je stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom prenet je na investicione nekretnine. Trenutno teška situacija na tržištu stanova primorala nas je da odustanemo od prodaje.

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica		
Kupci – ostala povezana pravna lica	4.961	1.729
Kupci u zemlji	70.718	37.902
Kupci u inostranstvu ostala pravna lica	621.296	460.365
Svega	696.975	499.996
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	11.309	-
Svega	11.309	-
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	1	770
Potraživanja od zaposlenih	57	144
Potraživanja od državnih organa i organizacija	345	
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	1.629	1.565
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	1.267	321
Svega	3.299	2.800
UKUPNO	711.583	502.796

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Namensko oročenje sredstava kod poslovnih banaka	1.674.292	1.021.881
Svega	1.674.292	1.021.881
UKUPNO	1.674.292	1.021.881

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod domaćih i stranih poslovnih banaka - overnight depozit.

Sredstava su deponovana po stopi od Beonia umanjeno za 200 b.p. na godišnjem nivou u zemlji a u inostranstvu su deponovana po kamati od 1,5% na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekući računi (dinarski)	110	10.502
Tekući računi (devizni)	469.734	613.524
Dinarska blagajna	-	50
Devizna blagajna	463	833
UKUPNO	470.307	624.909

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Grupe iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffaisen bank, Erste Banke i Alpha banke) i
- na deviznim računima (Doha banka, ADCB Bank Dubai i Abu Dhabi i Bank Oman)

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Porez na dodatu vrednost		
Unapred plaćeni troškovi	103.343	109.594
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	260	73
Ostala razgraničenja	1.280	
UKUPNO	104.883	109.667

Razgraničeni PDV u iznosu od 260 hilj. RSD obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Unapred plaćeni troškovi se odnose na unapred plaćene troškove renti za stanove i za unapred plaćene troškove osiguranja projekata.

Pregled unapred plaćenih troškova na dan 31.12.2011. godine po kompanijama je sledeći:

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL Qatar 27.225 hilj. RSD
 Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C 23.890 hilj. RSD
 Kompanija ENERGOCONSULT L.L.C UAE 52.228 hilj. RSD

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisija premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010. godine	173.166	2.335		21.624	111.233	17.813	1.095.885			1.422.056
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										-
Korigovano početno stanje	173.166	2.335		21.624	111.233	17.813	1.095.885			1.422.056
Povećanje osnovnog kapitala		3		272.277	10.116		1.928			284.324
Umanjenje u toku godine		(575)			(3.821)	(17.813)	(406.678)			(428.887)
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju										-
Neto dobitak tekućeg perioda							234.877			234.877
Raspodela dobiti										-
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija										-
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 20... godinu										-
Stanje 31.12.2011. godine	173.166	1763	-	293.901	117.528	-	926.012	-	-	1.512.370

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	173.166	173.166
Ostali osnovni kapital	1.763	2.335
UKUPNO	174.929	175.501

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	22.744	20.713
Statutarne i druge rezerve	271.157	911
UKUPNO	293.901	21.624

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Matičnog društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Matičnog društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka. Skupština je donela odluku da se u 2011. Godini na osnovu raspodele dobiti u rezerve izdvoji iznos od 2.031 hilj. RSD.

Na osnovu odluke sa 9. Sednice Upravnog odbora od 23.12.2011. godine izvršen je prenos sredstava sa nerasporedjene dobiti na druge (investicione) rezerve iznos od 270.245 hilj. RSD. Odluka je doneta radi obezbedjenja sredstva za izgradnju poslovne zgrade u Omanu.

Prenos sredstava na druge rezerve po kompanijama iznosi:
 Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C 119.834 hilj. RSD
 Kompanija ENERGOCONSULT L.L.C UAE 150.411 hilj. RSD

**10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici
 po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju**

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Revalorizacije rezerve	65.078	64.980
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju		17.813
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		
Rezerve po osnovu preračuna konsolidovanog finansijskog izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	52.450	28.440
UKUPNO	117.528	111.233

Na revalorizacije rezerve knjižene su i kursne razlike u kompanijama
 proistekle na osnovu razlike prosečnog i završnog kursa.

Do ukidanja nerealizovanih dobitaka od HoV raspoloživih za prodaju došlo je
 zbog manje tržišne vrednosti akcija Aik Banke Niš u odnosu na njihovu
 knjigovodstvenu vrednost.

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj
 tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje na dan 01.01.	1.095.885	707.825
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		

Energoprojekt Entel a.d.

Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)	-133.086	
Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)		
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	-2.031	
Ostalo	-269.643	68.749
Dobit tekuće godine	234.887	319.311
Stanje na dan 31. decembra	926.012	1.095.885

Na osnovu odluke sa XVIII sednice Skupštine akcionara Matičnog društva od 23.06.2011. godine doneta je odluka o raspodeli godišnje dobiti Matičnog društva za 2010. godinu. Akcionarima će biti isplaćene dividende u iznosu od 315,00 RSD bruto, po akciji. Matičnom društvu iznos od 114.803 hilj. RSD a malim akcionarima iznos od 18.283 hilj. RSD.

Na osnovu odluke Upravnog odbora izvršen je prenos sredstava sa nerasporedjene dobiti na druge (investicione) rezerve iznos od 269.643 hilj. RSD. Odluka je doneta radi obezbedjenja sredstva za izgradnju poslovne zgrade u Omanu.

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	13.150	13.525
Ostala dugoročna rezervisanja	791.722	386.064
UKUPNO	804.872	399.589

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir

da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Grupe, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Matičnom društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Matičnom društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

Rezervisanja za troškove u garantnom roku su ukalkulisana na osnovu najbolje procene rukovodstva i na osnovu prethodnog iskustva, i očekuje se da budu plativa u periodu manjem od 5 godina. Konačni iznos obaveze koja će se platiti može biti različit od one koja je rezervisana u zavisnosti od budućih razvoja događaja. Ova rezervisanja nisu diskontovana pošto uticaj diskontovanja nije materijalno značajan.

Ostala rezervisanja se odnose na rezervisanja po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Grupe. Ostala rezervisanja su ukalkulisana na osnovu najbolje procene rukovodstva, i očekuje se da budu plativa u toku sledeće godine. Ova rezervisanja nisu diskontovana pošto uticaj diskontovanja nije materijalno značajan.

10.16. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	46.410	90.969
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.633	7.135
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	623	357
Dobavljači u zemlji	2.814	2.405
Dobavljači u inostranstvu	319.887	410.979
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova	214.788	104.742
UKUPNO	592.155	616.587

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2011 godine u iznosu od 319.887 hiljada RSD su izražene u stranoj valuti, uglavnom u Qatarskim rijalima.

Obaveze iz specifičnih poslova se najvećim delom odnose na obavezu prema partneru po ugovoru za Phasu VI I Phasu VII u Qataru (za retenš ne naplaćen i neplaćen partneru (u 2011. godini 214.788 hiljada RSD, a u 2010. godini 104.742 hiljada RSD).

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	238.130	236.433
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	3.696	1505
Obaveze prema zaposlenima	559	0
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	28	66
Obaveze prema fizičkim licima za naknade	552	226

Energoprojekt Entel a.d.

po ugovoru		
Ostale obaveze	1.183	427
UKUPNO	244.148	238.657

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Grupi isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na neisplaćene dividende (razlog akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti).

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.18. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	5.338	3.568
Obaveze za retenšn		577.907
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	1.307	226
Svega	6.645	581.701
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Obaveza za porez iz rezultata	527.854	-
UKUPNO	527.854	-

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Grupi izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

Obaveza za porez iz rezultata u kompaniji Qatar iznos od 527.854 hiljada RSD proističe iz obaveze za nepriznate troškove HO od strane lokalne poreske uprave.

10.19. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Odložene poreske obaveze	7.981	7.965
Neto poreska sredstva/obaveze	7.981	7.965

Odložene poreske obaveze odnose se na revalorizaciju poslovne zgrade.

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Grupi određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Grupia će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Grupa priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Grupa, "povrati" knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Grupe (10%).

10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011 godine.

Od ukupno 20 *domaćih kupaca*, Matičnog društva na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 75.679 hiljada RSD, usaglašeno je 75.200 hiljada RSD, a neusaglašeno je 479 hiljada RSD. Neusaglašeni iznos je posledica ne primene deviznog obeležja od stane naših kupaca.

Sa *inostranim kupcima*, na dan 31.12.2011. godine nismo usaglašavali potraživanja.

Matično društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- na dan 31.12.2011. godine i

- sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno primljenih 35 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 30.12.2011. godine, u iznosu od 11.114 hiljada RSD, usaglašeno je 11.114 hiljada RSD.

Što se tiče Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, nismo usaglašavali obaveze.

10.21. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Grupa je u svojim konsolidovanim finansijskim izveštajima iskazao vanbilansnu aktivu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Grupe, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika konsolidovanog finansijskog izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri		
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih svari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	41	27.229
Date garancije - devizni deo	764.327	
Data jemstva - dinarski deo		
Data jemstva - devizni deo	981.414	
Date garancije		
Svega	1.745.782	27.229
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		

Energoprojekt Entel a.d.

Ostala vanbilansna aktiva		
Svega		
UKUPNO		

Matično društvo je jemac ENERGOPROJEKT HOLDINGU za kredit kod fonda za razvoj republike Srbije u iznosu od 325.231 dok je iznos od 656.183 jemstvo- sudužništvo EP Opremi prema Intesa Banci za Garanciju za dobro izvršenje posla - iznos EUR 6.252.054,65 za posao po ugovoru za EPS TE Kostolac.

Iznos od 764.327 hiljada RSD je iznos za date ponudbene garancije i za garancije za dobro izvršenje posla u kompanijama ENTELA u Qataru, Omanu i Emiratima.

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST GRUPE

DOHA BANK

Zavisno pravno lice - kompanija „Energoprojekt Entel” Doha, Qatar ima pravo raspolaganja i plodouživanja na nepokretnosti, ukupne stambene površine 4.488 m², koje se nalaze na katastarskim parcelama broj 65582, 65583, 65584, 65585, 65586, 65587, 65588, 65589 i 65590 površine 10.736 m², u Dohi - Qatar, Zone 44, East Al Naija, Al Mumtaza Street Doha Qatar, a koja je u knjižnom vlasništvu lokalnog fizičkog lica.

Knjižni vlasnik je stavio hipoteku na imovinu u Doha banku po ugovoru broj 52973 kao kolateral na ime dobijanja ponudbenih i garancija za dobro izvršenje posla u korist Energoprojekt Entel Doha.

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Matičnog i povezanih strana.

Sa aspekta **povezanih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Ostala poveza pravna lica		
• EP GARANT	159	167
• EP INDUSTRIJA	1.469	1.645
• EP VISOKOGRADNJA	2.617	2.511
• EP HIDROINŽENJERING	4.711	1.216
• EP ENERAGONIGERIJA	13.120	
Svega	92.246	58.931
<i>Rashodi</i>		
• EP OPREMA	202	74.977
• EP HOLDING	82.381	4.363
• EP ENERGO DATA	6.747	604
• EP GARANT	310	248
• EP VISOKOGRADNJA	1.747	66
• EP HIDROINŽENJERING	83	1.174
• EP ENERAGONIGERIJA	29	2.789
Svega	91.499	84.221

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	170	209
• EP ARHITEKTURA I URBAN	190	116
• EP GARANT	21	
• EP VISOKOGRADNJA	1.115	974
• EP ENERAGONIGERIJA	5.302	
• EP INDUSTRIJA	268	84
• EP HIDROINŽENJERING	3.197	347
Svega	10.263	1.730
<i>Dugovanja</i>		

Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	30.757	41.612
• EP HOLDING	7.676	7.135
• EP ENERGODATA	419	364
• EP VISOKOGRADNJA	205	
• EP ENERGO NIGERIJA	1.645	316
Svega	40.702	49.427

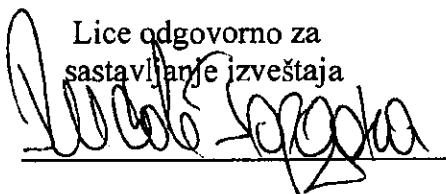
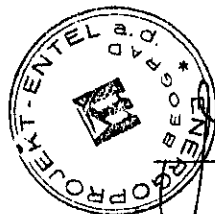
Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

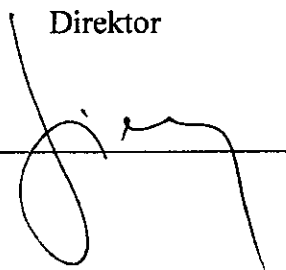
Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih konsolidovanog finansijskog izveštaja.

U Beogradu, 24.04.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI (u celini)

**ENERGOPROJEKT ENTEL a.d.,
Beograd**

**Konsolidovani finansijski izveštaji za
2011. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

BDO

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Konsolidovani bilans stanja	
Konsolidovani bilans uspeha	
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	
Konsolidovani statistički aneks	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima društva Energoprojekt Entel a.d., Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja društva Energoprojekt Entel a.d., Beograd i njegovih zavisnih društava (zajedno u daljem tekstu "Grupa"), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2011. godine i odgovarajući konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje. Konsolidovani statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Grupe na dan 31. decembra 2011. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (Nastavak)

Akcionarima društva Energoprojekt Entel a.d., Beograd

Ostalo

Godišnji konsolidovani finansijski izveštaji Grupe za 2010. godinu su bili predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom Izveštaju od 15. aprila 2011. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove konsolidovane finansijske izveštaje.

Beograd, 24. april 2012. godine

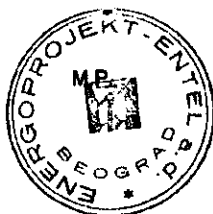
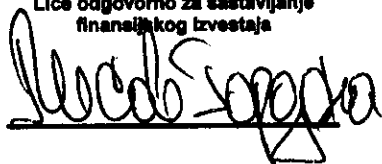
Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		104883	109667
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021		0	1352
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		3896025	3286555
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		3896025	3286555
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		1745782	27229
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		1512370	1422058
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		174929	175501
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		293901	21824
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		117528	111233
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		0	17813
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		926012	1095885
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		2175874	1836534
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		804872	399589
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1370802	1436945
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		592155	816587
45 i 48	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		244148	238657
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		6645	581701
481	8. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		527854	0

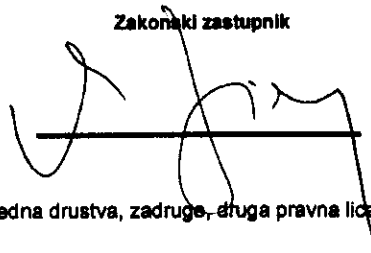
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		7981	7965
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		3696025	3266555
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		1745782	27229

U BEOGRADU

dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonik zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	 Sifra delatnosti
 PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
850 1 2 3	 19
 20 21 22 23 24 25 26	
Vrsta posla	

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sedište : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

BILANS USPEHA - konsolidovani

7005011796648

u period 01.01.2011 do 31.12.2011

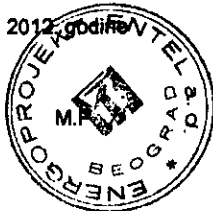
- u hiljadama dinara

BILANS USPEHA - konsolidovani					
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204+205+206)	201		3710827	3061062
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		3710720	3060147
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		107	915
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		3475222	2796962
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208		742	467
51	2. Troškovi materijala	209		81448	69987
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		1470145	1331157
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		412665	42979
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		1510222	1352372
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		235605	264100
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		51180	82067
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		31916	17349
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		4630	7054
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		14698	13598
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		244801	322274
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222		6632	0

	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		238169	322274
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		3140	3171
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		152	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	208
723	D. Isplaćena lična primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		234877	319311
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	A% NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231		32272	43873
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232		202605	275438
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233		556	756
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U Beogradu

dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	 Sifra delatnosti
 PIB	
Popunjava Agencija za privredne registre	
850 1 2 3	 19
20 21 22 23 24 25 26	
Vrsta posla	

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani

7005011796655

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

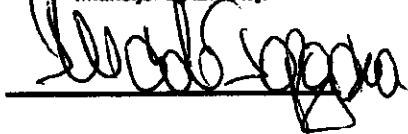
IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani			
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	4127247	3960365
1. Prodaja i primljeni avansi	302	4084010	3889891
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	26671	44471
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	16566	28003
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	3514803	4004798
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	1902106	1806210
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	1560747	2152848
3. Placene kamate	308	49	55
4. Porez na dobitak	309	23325	12685
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	28378	33000
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	612644	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	0	44433
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	1586253	1355482
1. Prodaja akcija i udele (neto priliv)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	1559060	1353287
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	27193	2195
5. Primljene dividende	318		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	2247440	1136045
1. Kupovina akcija i udele (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	35971	65359
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	2211469	1070686
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	0	219437
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	661187	0

V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	0	4477
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	0	4477
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	131446	0
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	131446	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	4477
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	131446	0
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	5713500	5320324
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	5893489	5140843
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	0	179481
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	179989	0
A%. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	624909	413196
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	52767	48715
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	27380	16483
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	470307	624909

U Beogradu

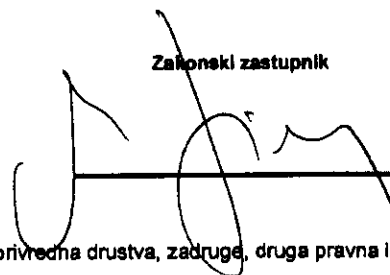
dana 23. 12. 2012. godine

odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti
PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
850 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU - konsolidovani

7005011796879

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	173166	414	2335	427	440
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428	441
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429	442
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	173166	417	2335	430	443
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431	444
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432	445
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	173166	420	2335	433	446
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434	447
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435	448
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	173166	423	2335	436	449
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424	3	437	450
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425	575	438	451
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	173166	426	1763	439	452

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	21624	466	111233	479	17813	492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	21624	469	111233	482	17813	495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470		483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	21824	472	111233	485	17813	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanja	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	21624	475	111233	488	17813	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463	272277	476	10116	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	3821	490	17813	503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	293901	478	117528	491		504	

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	1095885	518		531		544	1422056
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	1095885	521		534		547	1422056
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	509		522		535		548	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510		523		536		549	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	1095885	524		537		550	1422056
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	1095885	527		540		553	1422056
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	515	236805	528		541		554	519201
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	516	406678	529		542		555	428887
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	926012	530		543		556	1512370

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodna godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U BEogradu

dana

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnika ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti
Popunjava Agencija za privredne registre	
850 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : NOVI BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS - konsolidovani

7005011796662

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOŠNO PREDUZETNIKU

1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	191	195

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	34106	14620	19486
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	1527	XXXXXXXXXXXX	1527
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	5939	XXXXXXXXXXXX	5939
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	29694	14620	15074
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	547220	190964	356256
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	36119	XXXXXXXXXXXX	36119
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	33119	XXXXXXXXXXXX	33119
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	550220	190964	359256

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovršena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	0	8942
15	6. Dati avansi	621	6970	1726
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	6970	10668

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

300	1. Akcijski kapital	623	173166	173166
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli društva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadružni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	1763	2335
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	174929	175601

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	422495	422495
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	173166	173166
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioriternih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioriternih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	173166	173166

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	696976	499996
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	377367	511845
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od društava za osiguranje za naknadu štete (dugovni promet bez početnog stanja)	641	3291	1507
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	28325	23242
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez početnog stanja)	643	1323482	1819906
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez početnog stanja)	644	1397726	1179787
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez početnog stanja)	645	30347	28104
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez početnog stanja)	646	47390	43481
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez početnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez početnog stanja)	648	4557	2164
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	62676	65022
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	3972139	4175074

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

513	1. Troškovi goriva i energije	651	42202	34278
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	1362127	1230051
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	48568	44652
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	11246	8100
526	5. Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	947	1171
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	47257	47183
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	469214	434179
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	165762	189798
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660	70	0
540	11. Troškovi amortizacije	661	42880	40101
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	36525	20663
553	13. Troškovi platnog prometa	663	36662	17644

- iznosi u hiljadama dinara

554	14. Troškovi članarina	664	5126	2271
555	15. Troškovi poreza	665	504893	38017
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	97	55
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	97	55
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	9974	12822
	21. Kontrolni zbir (od 661 do 670)	671	2803647	2119040

- iznosi u hiljadama dinara

VIII DRUGI PRIHODI

60	1. Prihodi od prodaje robe	672	742	467
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674	0	837
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675	81	78
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	27805	44599
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	26671	37131
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	1873	293
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	57172	83405

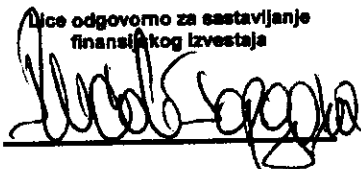
IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

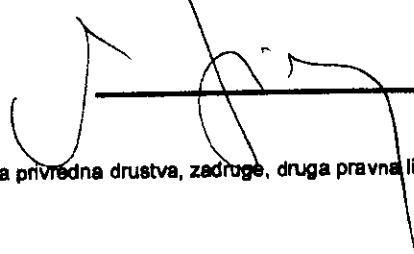
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrize tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

U Beogradu

dana 23.4. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	7
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	12
7.1. Procenjivanje.....	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi	15
7.4. Rashodi.....	16
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	17
7.7. Nematerijalna ulaganja.....	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	20
7.9. Konsolidovani finansijski lizing.....	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	21
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	22
7.12. Investicione nekretnine.....	23
7.13. Zalihe	24

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	25
7.15. Konsolidovani finansijski instrumenti	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	29
7.17. Kratkoročna potraživanja	29
7.18. Konsolidovani finansijski plasmani.....	31
7.19. Obaveze.....	31
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	32
7.21. Naknade zaposlenima.....	34
 8. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE KONSOLIDOVANIM FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	35
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti	42
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	43
 9. BILANS USPEHA	45
9.1. Prihodi od prodaje	45
9.2. Ostali poslovni prihodi	46
9.3. Nabavna vrednost prodate robe	46
9.4. Troškovi materijala	46
9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	46
9.6. Troškovi amortizacije	47
9.7. Troškovi rezervisanja	47
9.8. Troškovi proizvodnih usluga.....	48
9.9. Nematerijalni troškovi	49
9.10. Konsolidovani finansijski prihodi	50
9.11. Konsolidovani finansijski rashodi	51
9.12. Ostali prihodi	52
9.13. Ostali rashodi.....	53
9.14. Dobitak pre oporezivanja	54
9.15. Porez na dobitak i neto dobitak	55
9.16. Neto dobitak po akciji	55
 10. BILANS STANJA	55
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	55
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	56
10.3. Investicione nekretnine.....	57

10.4. Dugoročni konsolidovani finansijski plasmani.....	57
10.5. Zalihe i dati avansi	58
10.6. Kratkoročna potraživanja	59
10.7. Kratkoročni konsolidovani finansijski plasmani	59
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	60
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	60
10.10. Promene na kapitalu	62
10.11. Osnovni kapital	63
10.12. Rezerve.....	63
10.13. Revalorizacija rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	64
10.14. Neraspoređeni dobitak.....	64
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	65
10.16. Obaveze iz poslovanja.....	69
10.17. Ostale kratkoročne obaveze.....	69
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	70
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	71
10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	71
10.21. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	72
 11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST GRUPE.....	 73
12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	74
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	75

**1.OSNOVNI PODACI O ENERGOPROJEKT ENTEL A.D., BEOGRAD
(u daljem tekstu "Matično društvo")**

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Matičnog Grupe su sledeće:

Matično društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice, upisano je u registar kod Trgovinskog suda u Beogradu, na registarskom ulošku broj 1-4706-00, rešenjem Fi-425/90 od 12.01.1990. i upisano je kao Deoničko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering termoelektričnih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema "ENERGOPROJEKT ENTEL" sa potpunom odgovornošću Beograd. Na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 13.juna 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.12129/02 od 28. 11.2002. Matično društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8049 od 29.3.2005. godine.

Privatizacija Matičnog društva je započeta po starim zakonima važećim u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojinskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojinske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim

što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo od 86,26% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Matičnog društva je projektovanje, konsalting i inženjering termoelektričnih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema.

Matično društvo je društvo koje sa tri zavisna društava:

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

- čini grupaciju (u daljem tekstu "Grupa"):

- Energoprojekt Entel

Procenat vlasništva Matičnog društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
kompanija ENERGOPROJEKT QATAR	100 % vlasništva
kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	100 % vlasništva
kompanija ENERGO CONSULT UAE	100 % vlasništva

Matično društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Grupi je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine 191 i
- 2010. godine: 195 radnika.

Godišnji konsolidovani finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe** i odobreni su od strane UPRAVNOG ODBORA ENERGOPROJEKT ENTEL-a dana 03.04.2012.

godine. Odobreni konsolidovani finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Matičnog društva u 2011. godini sačinjavala su sledeća lica:

MLADEN SIMOVIĆ	direktor
GORDANA LIŠOV	Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Izvršni direktor za realizaciju projekta,

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Matično društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 86,26% dok ostatak čine mali akcionari sa 12,14% druga pravna lica sa 0,96% i Kastodi račun sa 0,64%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje konsolidovanog finansijskog izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, konsolidovani finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani konsolidovani finansijski izveštaji Grupe, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Konsolidovani finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupaju od prezentacije i naziva pojedinih konsolidovanog finansijskog izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu konsolidovanog bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Grupe.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Grupa nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Grupe**, pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe, koji je donet 28.02.2007. od strane Upravnog odbora). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Grupe, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Konsolidovanog Bilansa stanja, Konsolidovanog Bilansa uspeha, Konsolidovanog Izveštaja o tokovima gotovine, Konsolidovanog Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje i Konsolidovanog Statističkog aneksa; za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Konsolidovanom Bilansu stanja, Konsolidovanom Bilansu uspeha, Konsolidovanom Izveštaju o tokovima gotovine, Konsolidovanom Izveštaju o promenama na kapitalu i Konsolidovanom Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, konsolidovani finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, konsolidovani finansijski i prinostni položaj Grupe, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Grupe, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Grupe; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Grupe. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja je potencirano da

uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanj enje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju konsolidovani finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Grupe, a time, posledično, i pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Grupi nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici konsolidovanog finansijskog izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Grupe koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Grupe da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Grupa primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Grupe (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz konsolidovanog finansijskog izveštaja Grupe za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su konsolidovani finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih konsolidovanog finansijskog izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti konsolidovani finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Grupa vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu konsolidovanog finansijskog izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Grupe prepravljaju početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno ustanovljene greške koje nisu *materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu konsolidovanog finansijskog izveštaja. U Grupi će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Grupe u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz konsolidovanog finansijskog izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju konsolidovanog finansijskog izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su konsolidovani finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih konsolidovanog finansijskog efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje konsolidovanog finansijskog izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Grupe je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno

razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Grupi nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Grupe precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Grupe u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Grupe u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2011.</i>	<i>31.12.2010.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 QR	22,2160	21,7803
1 OR	210,2988	206,1528
1 AED	22,0170	21,5836

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Grupa je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Grupa ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Grupi povezano sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Grupi, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike konsolidovanog finansijskog prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Grupe. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala Grupe, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz

poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru poslovnih rashoda iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Konsolidovani finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Grupe. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Grupa ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Grupa moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Grupe imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Grupi utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknativi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Grupe na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Grupi utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patent, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Grupe i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Grupe ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Grupu;
- da Grupa ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Grupe predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Grupu.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priliti u Grupu i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Grupa platila u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između konsolidovanog finansijskog troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Konsolidovani finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Grupi određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Grupi za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Grupa steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Grupi.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Grupe, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknativog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Grupa u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Grupu i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku

osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Matično društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Matično društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Grupa priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i

- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Grupe.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u konsolidovanom bilansu stanja Grupe, počevši od momenta kada Grupa ugovornim obavezama postane vezano za konsolidovani finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojava oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene konsolidovanog finansijskog sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Grupu potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja konsolidovanog finansijskog sredstava ili konsolidovanog finansijskog obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Grupu itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskog instrumenta, vrši rukovodstvo Grupe.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Grupe može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste konsolidovanog finansijskog instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Grupi razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih konsolidovanog finansijskog instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Grupa može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskog sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Grupe.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Grupa definitivno

namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Grupa nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Grupe sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Grupa ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Grupa naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskog instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Grupa odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da konsolidovani finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskog instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za konsolidovani finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji

rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Grupi se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Grupa pretrpela gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe konsolidovanog finansijskog sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Grupe, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Grupe.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Grupa nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Grupe.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Grupe čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskog plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni konsolidovani finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Grupe vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Grupe da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju konsolidovanog finansijskog izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju konsolidovani finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Grupa priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Grupa ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Sušтина rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Grupe. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Grupe prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Grupe prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije

zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Grupe zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Grupa platila na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Grupe.

Potencijalna imovina se ne priznaje u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da konsolidovani finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Grupe; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju

ekonomske koristi Grupe biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u konsolidovani finansijskim izveštajima Grupe u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Grupe za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Grupa je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Grupe u periodu na koji se odnose. Grupa, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Grupe da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili

odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Grupe prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Grupa za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Grupi isplaćuju zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U GRUPI

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Grupe, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Grupe. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na

primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Grupe može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Grupi i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Grupe zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Grupe; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Grupe (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskog rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Grupe. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Grupe, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, konsolidovani finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, Grupe koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, Grupe koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskog instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskog instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Grupe, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Grupe. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Grupi treba da obezbedi da *rizični profil Grupe* uvek bude u skladu ka *sklonošću Grupe ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Grupa namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Grupe u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Grupa **u znatnoj meri izložena različitim vrstama rizika**.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Grupe, odnosno procena strukture i nivoa finansijskog rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Grupe i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta konsolidovanog finansijskog rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na konsolidovani finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Grupi.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Grupe, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Grupe po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Grupa ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Grupe zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

Energoprojekt Entel a.d.

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	60.187	25.978
B.D.S.P	9.462	11.361
RUDARSKI INSTITUT	1.062	
ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA	1.115	974
ENERGOPROJEKT HIDROINZINJERING	3.197	347
Ostali	656	928
Svega	75.679	39.588
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ENERGONIGERIJA	5.302	
KUPCI OMAN	53.095	52.871
KUPCI U EMIRATIMA	42.535	30.869
KAHRAMA QATAR	143.119	120.488
OSTALI QATAR	343.626	170.742
FICHTNER DUBAI	30.011	62.405
Ostali	3.609	23.033
Svega	621.297	460.408

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	522.106	280.850
30 - 60 dana od dospeća	60.015	210.078
60 - 90 dana od dospeća	105.732	1.981

Energoprojekt Entel a.d.

preko 90 dana od dospeća	9.123	5.890

Nedospela potraživanja od kupaca u iznosu od 174.391 hiljada dinara uglavnom dospevaju u roku od 15 dana nakon izdavanja fakture, shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
IHP PRAHOVO	208	-
Ostali		
Svega		

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na konsolidovani finansijski rezultat i kapital Grupe zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih konsolidovanog finansijskog parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kursa, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kursa. Valutni rizik se ispoljava kod konsolidovanog finansijskog instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su konsolidovani finansijski instrumenti u konsolidovani finansijskim izveštajima odmereni.

Grupa posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Grupe, pa se može zaključiti da je Grupa **značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u USD</i>		<i>Obaveze u USD</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Grupe na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Grupe, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Grupe, može se konstatovati da je Grupa najosetljivija na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Grupa relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: (Devizna sredstva u USD - Devizne obaveze u USD) x 10% x Srednji kurs USD na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Grupe zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Grupa je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija konsolidovanog finansijskog obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Grupe.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
ENERGOPROJEKT HOLDING	7.676	6.747
Ostali	3.438	1.389
Svega	11.114	8.136
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
AGENT JERSEY	2.523	2.473
SPONZOR	75.580	85.672
Ostali	288.150	415.564
Svega	366.253	5.082

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	377.367	511.845
30 - 60 dana od dospeća		
60 - 90 dana od dospeća		
preko 90 dana od dospeća		

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one

koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni konsolidovani finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Grupa imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Grupe i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti racio likvidnosti	2 : 1		
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1		
Gotovinski racio likvidnosti			
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost		

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Grupe obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Grupe, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Grupa ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	234.877	319.311
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.422.056	994.117
Kapital na kraju godine	1.512.370	1.422.056
Svega	2.934.426	2.416.173

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Grupe, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz dugoročnih izvora.

Energoprojekt Entel a.d.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze	1.370.802	1.436.945
Ukupna sredstva	3.696.025	3.266.555
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	1.512.370	1.422.056
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	2.175.674	1.836.534
Svega	3.688.044	3.258.590
Ukupna sredstva	3.696.025	3.266.555

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Grupe pokriven kapitalom Grupe.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) konsolidovanog finansijskog obaveza Grupe (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Grupe) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.175.674	1.836.534
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	470.307	624.909
Svega	1.705.367	1.211.625
Kapital	1.512.370	1.422.056

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Grupa ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>
-------------------------------------	---------------------

Energoprojekt Entel a.d.

	2011.	2010.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	77.472	54.555
Svega	77.472	54.555
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	742	467
Prihodi od prodaje usluga	196.981	113.324
Svega	197.723	113.791
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	3.435.525	2.891.801
Svega	3.435.525	2.891.801

Specifikacija najznačajnijih kupaca

naziv kupca	prihod
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	168.299
ENERGOPROJEKT OPREMA	67.765
KAHRAMA MINISTARSTVO ENERGETIKE QATAR	204.553
OETC MINISTARSTVO ENERGETIKE I VODOPRIVREDE OMAN	805.287
DEWA MIN ENERGETIKE DUBAIA	101.846
ADDC MINISTARSTVO ENERGETIKE ABU DHABIA	308.430
BDSP	17.143

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
Prihod od zakupnina	81	78
Ostali poslovni prihodi	26	837

Prihod od zakupnina je od izdavanja stana radniku Grupe.

9.3. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe u 2011. godini je iznosila 742 hiljade RSD, a u 2010. godini 467 hiljade RSD.

9.4. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
Troškovi materijala za izradu	4.096	3.775
Troškovi ostalog materijala	35.150	31.933
Troškovi goriva i energije	42.202	34.279

9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	1.362.127	1.230.051
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	48.568	44.562
Svega	1.410.695	1.274.613
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	11.245	8.190
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	947	1.171
Ostali lični rashodi i naknade	47.258	47.183
Svega	59.450	56.544

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Grupe po sledećim osnovama:

- troškovi solidarnih pomoći 1.917

- troškovi prevoza na posao 4.312
- troškovi službenih putovanja 3.538
- troškovi za ishranu u inostranstvu 29.727

9.6. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	5.793	5.360
Amortizacija nekretnina	3.668	3.668
Amortizacija postrojenja i opreme	33.419	31.073
Amortizacija investicionih nekretnina		

9.7. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	688	2.878
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja	369.097	2.878

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2011. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2011. godine umanjenog za iznos rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2010. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju, detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

Na poziciji troškova za ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od 369.097 hiljada RSD smo izvršili rezervaciju za troškove značajnih promena pozicija ugovora bez mogućnosti naplate dodatnih radova.

9.8. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi usluga na izradi učinaka	2.411	12.495
Troškovi transportnih usluga	137.903	122.857
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	55.016	24.408
Troškovi zakupnina	186.767	193.128
Troškovi sajmovi	143	613
Troškovi reklame i propagande	5.582	4.333
Troškovi ostalih usluga	81.392	76.345

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2011. Godini 34.993 hiljada RSD; u 2010. godini 8.699 hiljade RSD), zgrade (u 2011. Godini 2.694 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.277 hiljada RSD) i vozila (u 2011. Godini 17.329 hiljada RSD; u 2010. godini 13.432 hiljade RSD).

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup stanova u našim ino kompanijama.

Troškovi reklame i propagande se odnose na:

- troškove promocije (u 2011. Godini 143 hiljade RSD; u 2010. godini 350 hiljada RSD),
- troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija (u 2011. Godini 5.582 hiljada RSD; u 2010. godini 4.333 hiljada RSD) i

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na:

- troškove Holdinga (u 2011. godini 73.696 hiljada RSD; u 2010. godini 70.165 hiljada RSD) i
- komunalne usluge u koje spadaju troškovi vode, čišćenja i dr. (u 2011. Godini 467 hiljada RSD; u 2010. godini 414 hiljada RSD).
- Troškovi nabavki tendera i troškovi kopiranja (u 2011. Godini 7.071 hiljada RSD; u 2010. godini 3.966 hiljada RSD).

9.9. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	404.925	799.813
Troškovi reprezentacije	18.204	15.100
Troškovi premija osiguranja	36.525	20.663
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	36.662	17.644
Troškovi članarina	5.126	2271
Troškovi poreza	504.893	36.017
Ostali nematerijalni troškovi	34.673	26.685

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2011. godini 2.919 hiljada RSD; u 2010. godini 1.394 hiljade RSD) kao i na premiju osiguranja projekata u inostranstvu u (2011. 31.521 hiljada RSD; u 2010. godini 7.900 hiljada RSD) .

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2011. godini 15.113 hiljada RSD (u 2010. godini 7-811 hiljade RSD),a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2011. godini 21.549 hiljada RSD (u 2010. godini 8.748 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na dobit u kompaniji Qatar iznos od 500.612 hiljada RSD koji proističe iz nepriznavanja troškova HO od strane lokalne poreske uprave. Nepriznaju u troškove, angažovanje naših radnika u Beogradu na radu po projektima iz Qatara. Ostali troškovi su za porez na imovinu i takse za uređenje građevinskog zemljišta (u 2011. Godini 3.682 hiljade RSD; u 2010. godini 4.113 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

- troškove sponzorstva (u 2011. godini 2.903 hiljade RSD; u 2010. godini 1.987 hiljada RSD).
- troškove donacija (u 2011. godini 7.338 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.179 hiljada RSD).
- Troškovi vadenja viza (u 2011. godini 19.935 hiljada RSD; u 2010. Godini 19.187 hiljada RSD).

9.10. Finansijski prihodi

Struktura konsolidovanog finansijskog prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	27.805	44.471
Svega	27.805	44.471
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	9.335	28.715
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		

Energoprojekt Entel a.d.

Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	0	
Svega	9.335	28.715
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.362	2.586
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	811	293
Ostali finansijski prihodi	11.867	6.002
Svega	14.040	8.881

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima (u 2011. godini 27.805 hiljade RSD; u 2010. godini 44.471 hiljada RSD).

Ostali finansijski prihod u visini od 11.108 RSD je 20% od profita firme Perl garden koja u ime i za račun vlasnika vila vrši izdavanje istih.

9.11. Finansijski rashodi

Struktura konsolidovanog finansijskog rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	97	55
Svega	97	55
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	29.115	16.483
Svega	29.115	16.483
Rashodi od efekata valutne klauzule	864	799
Ostali konsolidovani finansijski rashodi	1.840	12
Svega	2.704	811

Najznačajniji deo ostalih rashoda čine **kursne razlike** koje su posledica velikog obima poslovanja u inostranstvu i velikih oscilacija kursa (u 2011. godini 29.115 hiljada RSD; u 2010. godini 16.483 hiljade RSD).

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema kupcima sa valutnom klauzulom (u 2011. godini 864 hiljada RSD; u 2010. godini 799 hiljada RSD)

Ostali finansijski rashodi se gotovo u celokupnom iznosu odnose na troškove obrade zahteva banke potrebnih za tendere (u 2011. godini 1.840 hiljada RSD; u 2010. godini 12 hiljada RSD).

9.12. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	553	1.483
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	225	
Viškovi		
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza		147
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi	33	5.424
Svega	811	7.054
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	1.619	
Dugoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana		
Ostale imovine akcije Garanta	2.200	
Svega	3.819	

Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	1.040	-
Svega	1.040	

9.13. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	2.706	206
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	2.019	305
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe		
Ostali nepomenuti rashodi	9.973	12.821
Svega	14.698	13.332
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih konsolidovanog finansijskog plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		266
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih konsolidovanog finansijskog plasmana		
Ostale imovine		
Svega	-	266
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		

Energoprojekt Entel a.d.

Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	7.672	-
Svega	7.672	-

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene (u 2011. godini 9.973 hiljade RSD, a u 2010. godini 12.821 hiljada RSD).

9.14. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	3.710.827	3.061.062
Poslovni rashodi	3.475.222	2.796.962
Poslovni rezultat	235.605	264.100
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Konsolidovani finansijski prihodi	51.180	82.067
Konsolidovani finansijski rashodi	31.916	17.349
Konsolidovani finansijski rezultat	19.264	64.718
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	4.630	7.054
Ostali rashodi	14.698	13.598
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-10.068	-6.544
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	1.040	
Rashod	7.672	
Neto efekat	-6.632	
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Dobitak pre oporezivanja	238.169	322.274

Energoprojekt Entel a.d.

Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha		
Oporeziva dobit	238.169	322.274
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanj enje obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjenju		
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	238.169	322.274
Poreski rashod perioda	3.140	3.171
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	152	208

9.16. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	234.877	319.311
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2011.)			34.106	34.106
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine	1.527		1.527	3.054
Prenos sa jednog oblika na drugi	-1.527			-1.527

Energoprojekt Entel a.d.

Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-142	-142
Ostalo			560	560
Ispravka vrednosti				
Početno stanje (01.1.2011.)			14.620	14.620
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2011. godinu			5.793	5.793
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-95	-95
Ostalo			659	659
Sadašnja (neotpisana) vrednost				

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Investici one nekretni ne	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2011.)	35.723	281.193	230.289		0	547.205
Korekcije početnog stanja						0
Nove nabavke u toku godine	1.675		34.444	34.444		70.563
Prenos sa jednog oblika na drugi				-34.444	10.560	-23.884
Prenos na kompaniju			14.278			14.278
Otuđivanje,			-37.209			-37.209

Energoprojekt Entel a.d.

rashodovanje i dr.						
Kursne razlike			68.691			68.691
	Ispravka vrednosti					
Početno stanje (01.1.2011.)		86.283	104.681			190.964
Korekcije početnog stanja						0
Amortizacija za 2011. godinu		3.668	32.819			36.487
Prenos sa jednog oblika na drugi			12.476			12.476
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-19.350			-19.350
Prenos na kompaniju			-12.476			-12.476
Kursne razlike			72.287			72.287
	Sadašnja (neotpisana) vrednost					

Na konto investicionih nekretnina prebačen je sa konta stalna sredstva namenjena prodaji stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom.

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Svega		
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
AIK BANKA NIS	21.241	40.976
GARANT		649
Svega		

Energoprojekt Entel a.d.

<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Depoziti za garancije banaka	21.593	42.043
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	924	954
Dugoročna potraživanja za retenšn	307.534	531.031
Ostali depoziti	2.368	3.887
Svega	332.419	577.915

Akcije AIK Banke Niš iskazane su po fer vrednosti (cena na berzi na dan 31.12.2011. RSD 1.648,00)

Matično društvo poseduje 12.889 akcija AIK BANKE što predstavlja 0,15 % vlasništva.

Kod dugoročnih potraživanja za retenšn su iskazana potraživanja od kupaca za retenšn koji je uglavnom 10% od fakturisane vrednosti. On se može naplatiti tek po završetku svih radova na odredjenom projektu na koji se isti odnosi. Struktura potraživanja za retenšn na dan 31.12.2011. godine po kompanijama je sledeći:

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL Qatar 306.979 hilj. RSD

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C 555 hilj. RSD

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Dati avansi	6.970	1.726

10.5. Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva namenjena prodaji	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanovi namenjeni prodaji	0	8.942

Sa ovog konta je stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom prenet je na investicione nekretnine. Trenutno teška situacija na tržištu stanova primorala nas je da odustanemo od prodaje.

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica		
Kupci – ostala povezana pravna lica	4.961	1.729
Kupci u zemlji	70.718	37.902
Kupci u inostranstvu ostala pravna lica	621.296	460.365
Svega	696.975	499.996
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	11.309	-
Svega	11.309	-
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	1	770
Potraživanja od zaposlenih	57	144
Potraživanja od državnih organa i organizacija	345	
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	1.629	1.565
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	1.267	321
Svega	3.299	2.800

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Namensko oročenje sredstava kod poslovnih banaka	1.674.292	1.021.881
Svega	1.674.292	1.021.881

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod domaćih i stranih poslovnih banaka - overnight depozit.

Sredstava su deponovana po stopi od Beonia umanjeno za 200 b.p. na godišnjem nivou u zemlji a u inostranstvu su deponovana po kamati od 1,5% na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekući računi (dinarski)	110	10.502
Tekući računi (devizni)	469.734	613.524
Dinarska blagajna	-	50
Devizna blagajna	463	833

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Grupe iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffaisen bank, Erste Banke i Alpha banke) i
- na deviznim računima (Doha banka, ADCB Bank Dubai i Abu Dhabi i Bank Oman)

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Porez na dodatu vrednost		
Unapred plaćeni troškovi	103.343	109.594
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	260	73
Ostala razgraničenja	1.280	

Razgraničeni PDV u iznosu od 260 hilj. RSD obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Unapred plaćeni troškovi se odnose na unapred plaćene troškove renti za stanove i za unapred plaćene troškove osiguranja projekata.

Pregled unapred plaćenih troškova na dan 31.12.2011. godine po kompanijama je sledeći:

Energoprojekt Entel a.d.

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL Qatar 27.225 hilj. RSD

Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C 23.890 hilj. RSD

Kompanija ENERGOCONSULT L.L.C UAE 52.228 hilj. RSD

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010. godine	173.166	2.335		21.624	111.233	17.813	1.095.885			1.422.056
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										-
Korigovano početno stanje	173.166	2.335		21.624	111.233	17.813	1.095.885			1.422.056
Povećanje osnovnog kapitala		3		272.277	10.116		1.928			284.324
Umanjenje u toku godine		(575)			(3.821)		(406.678)			(428.887)
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju										-
Neto dobitak tekućeg perioda							234.877			234.877
Raspodela dobiti										-
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija										-
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 20 . godinu										-
Stanje 31.12.2011. godine	173.166	1763	-	293.901	117.528	-	926.012	-	-	1.512.370

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	173.166	173.166
Ostali osnovni kapital	1.763	2.335

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	22.744	20.713
Statutarne i druge rezerve	271.157	911

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Matičnog društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Matičnog društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka. Skupština je donela odluku da se u 2011. Godini na osnovu raspodele dobiti u rezerve izdvoji iznos od 2.031 hilj. RSD.

Na osnovu odluke sa 9. Sednice Upravnog odbora od 23.12.2011. godine izvršen je prenos sredstava sa nerasporedjene dobiti na druge (investicione) rezerve iznos od 270.245 hilj. RSD. Odluka je doneta radi obezbedjenja sredstva za izgradnju poslovne zgrade u Omanu.

Energoprojekt Entel a.d.

Prenos sredstava na druge rezerve po kompanijama iznosi:
 Kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C 119.834 hilj. RSD
 Kompanija ENERGOCONSULT L.L.C UAE 150.411 hilj. RSD

**10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobici i gubici
 po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju**

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Revalorizacije rezerve	65.078	64.980
Nerealizovani dobici od HoV raspoloživih za prodaju		17.813
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		
Rezerve po osnovu preračuna konsolidovanog finansijskog izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	52.450	28.440

Na revalorizacije rezerve knjižene su i kursne razlike u kompanijama
 proistekle na osnovu razlike prosečnog i završnog kursa.

Do ukidanja nerealizovanih dobitaka od HoV raspoloživih za prodaju došlo je
 zbog manje tržišne vrednosti akcija Aik Banke Niš u odnosu na njihovu
 knjigovodstvenu vrednost.

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj
 tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje na dan 01.01.	1.095.885	707.825
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		

Energoprojekt Entel a.d.

Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)	-133.086	
Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)		
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	-2.031	
Ostalo	-269.643	68.749
Dobit tekuće godine	234.887	319.311

Na osnovu odluke sa XVIII sednice Skupštine akcionara Matičnog društva od 23.06.2011. godine doneta je odluka o raspodeli godišnje dobiti Matičnog društva za 2010. godinu. Akcionarima će biti isplaćene dividende u iznosu od 315,00 RSD bruto, po akciji. Matičnom društvu iznos od 114.803 hilj. RSD a malim akcionarima iznos od 18.283 hilj. RSD.

Na osnovu odluke Upravnog odbora izvršen je prenos sredstava sa nerasporedjene dobiti na druge (investicione) rezerve iznos od 269.643 hilj. RSD. Odluka je doneta radi obezbedjenja sredstva za izgradnju poslovne zgrade u Omanu.

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	13.150	13.525
Ostala dugoročna rezervisanja	791.722	386.064

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir

da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivan i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Grupe, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Matičnom društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Matičnom društvu od 7.5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjeg roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

Rezervisanja za troškove u garantnom roku su ukalkulisana na osnovu najbolje procene rukovodstva i na osnovu prethodnog iskustva, i očekuje se da budu plativa u periodu manjem od 5 godina. Konačni iznos obaveze koja će se platiti može biti različit od one koja je rezervisana u zavisnosti od budućih razvoja događaja. Ova rezervisanja nisu diskontovana pošto uticaj diskontovanja nije materijalno značajan.

Ostala rezervisanja se odnose na rezervisanja po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Grupe. Ostala rezervisanja su ukalkulisana na osnovu najbolje procene rukovodstva, i očekuje se da budu plativa u toku sledeće godine. Ova rezervisanja nisu diskontovana pošto uticaj diskontovanja nije materijalno značajan.

10.16. Obaveze iz poslovanja

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	46.410	90.969
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.633	7.135
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	623	357
Dobavljači u zemlji	2.814	2.405
Dobavljači u inostranstvu	319.887	410.979
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova	214.788	104.742

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2011 godine u iznosu od 319.887 hiljada RSD su izražene u stranoj valuti, uglavnom u Qatarskim rijalima.

Obaveze iz specifičnih poslova se najvećim delom odnose na obavezu prema partneru po ugovoru za Phasu VI I Phasu VII u Qataru (za retenš ne naplaćen i neplaćen partneru (u 2011. godini 214.788 hiljada RSD, a u 2010. godini 104.742 hiljada RSD).

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	238.130	236.433
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	3.696	1505
Obaveze prema zaposlenima	559	0
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	28	66
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	552	226

Energoprojekt Entel a.d.

Ostale obaveze	1.183	427
----------------	-------	-----

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Grupi isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na neisplaćene dividende (razlog akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti).

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.18. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	5.338	3.568
Obaveze za retenšn		577.907
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	1.307	226
Svega	6.645	581.701
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Obaveza za porez iz rezultata	527.854	-

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Grupi izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

Obaveza za porez iz rezultata u kompaniji Qatar iznos od 527.854 hiljada RSD proističe iz obaveze za nepriznate troškove HO od strane lokalne poreske uprave.

10.19. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Odložene poreske obaveze	7.981	7.965

Odložene poreske obaveze odnose se na revalorizaciju poslovne zgrade.

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Grupi određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Grupia će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Grupa priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Grupa, "povrati" knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Grupe (10%).

10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011 godine.

Od ukupno 20 *domaćih kupaca*, Matičnog društva na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 75.679 hiljada RSD, usaglašeno je 75.200 hiljada RSD, a neusaglašeno je 479 hiljada RSD. Neusaglašeni iznos je posledica ne primene deviznog obeležja od stane naših kupaca.

Sa *inostranim kupcima*, na dan 31.12.2011. godine nismo usaglašavali potraživanja.

Matično društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- na dan 31.12.2011. godine i

- sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno primljenih 35 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 30.12.2011. godine, u iznosu od 11.114 hiljada RSD, usaglašeno je 11.114 hiljada RSD.

Što se tiče Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, nismo usaglašavali obaveze.

10.21. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca konsolidovanog finansijskog izveštaja za privredna Grupe, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Grupa je u svojim konsolidovanim finansijskim izveštajima iskazala vanbilansnu aktivu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Grupe, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika konsolidovanog finansijskog izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri		
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	41	27.229
Date garancije - devizni deo	764.327	
Data jemstva - dinarski deo		
Data jemstva - devizni deo	981.414	
Date garancije		
Svega	1.745.782	27.229
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		

Energoprojekt Entel a.d.

Ostala vanbilansna aktiva		
Svega		

Matično društvo je jemac ENERGOPROJEKT HOLDINGU za kredit kod fonda za razvoj republike Srbije u iznosu od 325.231 dok je iznos od 656.183 jemstvo- sudužništvo EP Opremi prema Intesa Banci za Garanciju za dobro izvršenje posla - iznos EUR 6.252.054,65 za posao po ugovoru za EPS TE Kostolac.

Iznos od 764.327 hiljada RSD je iznos za date ponudbene garancije i za garancije za dobro izvršenje posla u kompanijama ENTELA u Qataru, Omanu i Emiratima.

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST GRUPE

DOHA BANK

Zavisno pravno lice - kompanija „Energoprojekt Entel” Doha, Qatar ima pravo raspolaganja i plodouživanja na nepokretnosti, ukupne stambene površine 4.488 m2, koje se nalaze na katastarskim parcelama broj 65582, 65583, 65584, 65585, 65586, 65587, 65588, 65589 i 65590 površine 10.736 m2, u Dohi - Qatar, Zone 44, East Al Naija, Al Mumtaza Street Doha Qatar, a koja je u knjižnom vlasništvu lokalnog fizičkog lica.

Knjižni vlasnik je stavio hipoteku na imovinu u Doha banku po ugovoru broj 52973 kao kolateral na ime dobijanja ponudbenih i garancija za dobro izvršenje posla u korist Energoprojekt Entel Doha.

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Matičnog i povezanih strana.

Sa aspekta **povezanih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Ostala poveza pravna lica		
• EP GARANT	159	167
• EP INDUSTRIJA	1.469	1.645
• EP VISOKOGRADNJA	2.617	2.511
• EP HIDROINŽENJERING	4.711	1.216
• EP ENERAGONIGERIJA	13.120	
Svega	92.246	58.931
<i>Rashodi</i>		
• EP OPREMA	202	74.977
• EP HOLDING	82.381	4.363
• EP ENERGO DATA	6.747	604
• EP GARANT	310	248
• EP VISOKOGRADNJA	1.747	66
• EP HIDROINŽENJERING	83	1.174
• EP ENERAGONIGERIJA	29	2.789
Svega	91.499	84.221

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	170	209
• EP ARHITEKTURA I URBAN	190	116
• EP GARANT	21	
• EP VISOKOGRADNJA	1.115	974
• EP ENERAGONIGERIJA	5.302	
• EP INDUSTRIJA	268	84
• EP HIDROINŽENJERING	3.197	347
Svega	10.263	1.730
<i>Dugovanja</i>		

Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	30.757	41.612
• EP HOLDING	7.676	7.135
• EP ENERGODATA	419	364
• EP VISOKOGRADNJA	205	
• EP ENERAGONIGERIJA	1.645	316
Svega	40.702	49.427

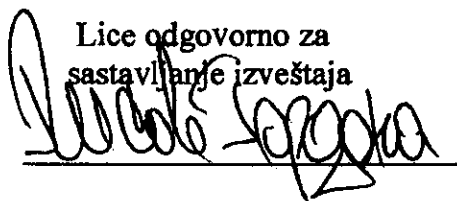
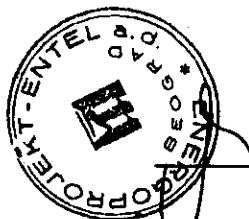
Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

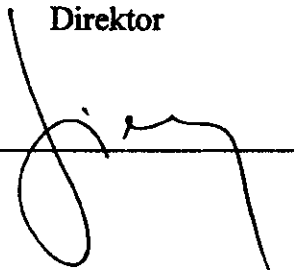
Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih konsolidovanog finansijskog izveštaja.

U Beogradu, 24.04.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms
BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms

3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

- Opšti podaci;
 - Podaci o Upravi društva;
 - Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine;
 - Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo;
 - Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen;
 - Značajniji poslovi sa povezanim licima;
 - Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja;
 - Podaci o stečenim sopstvenim akcijama;
 - Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja.
-

Opšti podaci

Poslovno ime: Energoprojekt Entel a.d.

Sedište i adresa: Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

Matični broj: 07470975

PIB: 100389086

Veb sajt i e-mail adresa www.ep-entel.com; office@ep-entel.com

Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata: BD 8049 od 29.3.2005. godine

Delatnost (šifra i opis): 7112 osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE

Broj zaposlenih (prosečan broj u 2011. godini): 191

Broj akcionara (na dan 31.12.2011.): 504

Najveći akcionar na dan 31.12.2011. je ENERGOPROJEKT HOLDING sa 364.453 akcije (86,26%)

Vrednost osnovnog kapitala (000 RSD): Osnovni akcijski kapital 173.166 RSD

Broj izdatih akcija - obične: 422.495 običnih akcija, nominalna vrednost akcije je 410 RSD

ISIN broj: RSEPENE41315

CIF kod: ESVUFR

Podaci o zavisnim društvima :

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće: BDO d.o.o. Beograd,
Knez Mihailova 10

Naziv organizovanog tržišta na koje su uključene akcije: Beogradska berza, Novi Beograd,
Omladinskih brigada 1

Podaci o Upravi društva

Članovi Upravnog odbora Energoprojekt Entel (sadašnje stanje)

1. Slobodan Jovanović, predsednik UO
2. Zoran Mitrović, član UO
3. Pavle Tomašević, član UO
4. Gordana Lisov, član UO
5. Mladen Simović, član UO

Članovi Nadzornog odbora (sadašnje stanje):

Red. Br.	Ime, prezime i prebivalište	Obrazovanje/sadašnje zaposlenje	Broj akcija
1	Ivar Berger, Beograd, predsednik	VII-1 stepen diplomirani pravnik Samostalni konsultant	604
2	Milun Trivunac, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani ekonomista Savetnik u Agenciji za privatizaciju RS	0
3	Dragan Aleksić, Beograd, član	VII-2 stepen, diplomirani ekonomista Rukovodilac sektora, Energoprojekt Holding	1.015
4	Jovan Šerbanović, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani inženjer, Specijalni savetnik, Energoprojekt Oprema	1.017
5	Slobodan Jovanović, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani inženjer Savetnik, Energoprojekt Holding	1.125
6	Aleksandar Glišić, Beograd, član	VII-2 stepen, diplomirani inženjer Vodeći inženjer, Energoprojekt Hidroinženjering	1.037
7	Vladimir Sekulić, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani ekonomista Glavni broker u BDD M&V Investments	1.057

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz finansijske izveštaje za 2011. godinu Energoprojekt Entela a.d." (u okviru poglavlja I. Godišnjeg izveštaja). U nastavku su prikazani samo neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za pravilno razumevanje navedene materije.

Struktura ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja društva u 2011. godini bila je sledeća

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	3.710.827	3.061.062
Poslovni rashodi	3.475.222	2.796.962
Poslovni rezultat	235.605	264.100
<i>Konsolidovani finansijski prihodi i rashodi</i>		
Konsolidovani finansijski prihodi	51.180	82.067
Konsolidovani finansijski rashodi	31.916	17.349
Konsolidovani finansijski rezultat	19.264	64.718
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	4.630	7.054
Ostali rashodi	14.698	13.598
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-10.068	-6.544
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	1.040	
Rashod	7.672	
Neto efekat	-6.632	
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	3.767.677	3.150.183
UKUPNI RASHODI	3.529.508	2.827.909
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	238.169	322.274

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak pre oporezivanja	238.169	322.274
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu		

uspeha		
Oporeziva dobit	238.169	322.274
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanj enje obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjenju		
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	238.169	322.274
Poreski rashod perioda	3.140	3.171
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	152	208
Neto dobitak	234.877	319.311

Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	234.877	319.311
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	556	756

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	2,1:1	1,58:1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	2,08:1	1,50:1
Gotovinski ratio likvidnosti		0,34:1	0,43:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	1.597.233	832.976

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2011. godine bilo **likvidno**, odnosno da nije imalo poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak/gubitak	234.877	319.311
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.422.056	994.117
Kapital na kraju godine	1.512.370	1.422.056
Svega	2.934.426	2.416.173
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,16	0,26

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2010. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da **rizik kapitala nije izražen**.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	1.370.802	1.436.945
Ukupna sredstva	3.696.025	3.266.555
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,37:1	0,44:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	1.512.370	1.422.056
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	2.175.674	1.836.534
Svega	3.688.044	3.258.590
Ukupna sredstva	3.696.025	3.266.555
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,59:1	0,44:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) konsolidovanog finansijskog obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.175.674	1.836.534
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	470.307	624.909
Svega	1.705.367	1.211.625
Kapital	1.512.370	1.422.056
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0,89:1	1:1,17

Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo

Očekivani razvoj društva u narednom periodu realizovaće se u skladu sa usvojenim strateškim dokumentima društva: *"Srednjoročni (četvorogodišnji) program poslovne politike Energoprojekt Holding a.d. i sistema Energoprojekt za period od 2011. do 2015. Godine.*

Najznačajnije pretnje i opasnosti kojima je društvo izloženo su: Produžavanje i produbljivanje globalne ekonomske krize ; Konkurencija stranih kompanija iz mnogoljudnih zemalja sa jeftinom radnom snagom; Konkurencija stranih firmi kojima su dostupnija jeftinija finansijska sredstva; Institucionalne promene na domaćem i odabranim stranim tržištima;

Očekivani značajniji rast investicionih aktivnosti u Regionu Katar, koji obuhvata Ino Kompaniju Qatar, zajedno sa projektima u Jordanu i Bahreinu, Ino Kompaniju Abu Dabi/Dubai i Ino Zaključak Dubai (Station M), se još uvek ne oseća na nivou projekata na kojima bi EPE mogao da učestvuje. Veliki projekti kao što su organizacija Svetskog prvenstva u fudbalu 2022., izgradnja integrisane železničke mreže (podzemne i nadzemne) procenjene na oko 27 milijardi USD, kao i mnogi planirani projekti u Abu Dabi-ju i Dubai-ju još uvek su u fazi pripreme. Takođe, zbog unutrašnjih političkih problema, u Bahreinu nema značajnijih poslovnih aktivnosti, a vrlo slična je situacija i u Jordanu. S druge strane, evidentno je povećanje konkurencije pogotovu u Kataru, gde su mnoge kompanije otvorile ofise u očekivanju gore pomenutih novih mega projekata.

U takvim uslovima, EPE agresivnom politikom nuđenja pokušava da zadrži nivo poslovnih aktivnosti iz ranijeg perioda, a samim tim i kadrove za nastup na očekivanim infrastrukturnim projektima. Pored oblasti u kojima smo već aktivni u Regionu, aktivno se sagledava mogućnost diverzifikacije poslovanja u srodnim konsultantskim delatnostima kao i u drugim delatnostima u kojima bi se mogla ostvariti saradnja sa firmama iz sistema EP, iz Srbije kao i ostalim dobrim firmama. Takođe treba razmatrati mogućnosti saradnje sa jakim svetskim infrastrukturnim konsultantskim kompanijama kojima bi ponudili naše usluge u oblasti energetike kao i razvijenu lokalnu logistiku. Nastup na drugim tržištima (Saudijska Arabija, Sudan) je takođe opcija kojoj težimo, naročito u oblastima u kojima možemo da ostvarimo prednost u odnosu na konkurenciju.

Troškovi rada i života u regionu su u porastu, bez obzira na novu zakonsku regulativu koja limitira cene rentiranja poslovnog i stambenog prostora. Cene goriva su porasle u Kataru, cene materijala za rad kao i cene namirnica su u porastu. Zvanična procena (podatak MEED, kao i u lokalnim novinama) je da je ovogodišnji nivo inflacije ispod 5%.

Kompanija u Omanu posluje od 1997. godine i od tada beleži stabilan rast po svim parametrima poslovanja. Rast nije imao velikih skokova po godinama, ali se trend rasta beleži iz godine u godinu. Finansijska ekonomska kriza nije imala velike posledice na poslovanje kompanije. Uticala je na usporavanje realizacije projekata, ali se u ovom momentu oseća izlazak iz krize kroz najave velikih investicija u oblasti infrastrukture.

Tržište u Omanu u oblasti konsultantskih poslova je otvoreno. Investitori, da bi koristili benefite recesije u okolnim zemljama mnoge Tendere su deklarirali kao međunarodne i otvaraju vrata kompanijama van Omana. To povećava konkurenciju i na svim Tenderima se pojavljuje veliki broj novih kompanija. U narednom periodu zaoštriće se uslovi pobeđivanja na Tenderima. Zbog toga već radimo analize cena novih kompanija na otvorenim Tenderima kako bismo formulisali strategiju nuđenja novih poslova.

Značajniji poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Ostala poveza pravna lica		
• EP GARANT	159	167
• EP INDUSTRIJA	1.469	1.645
• EP VISOKOGRADNJA	2.617	2.511
• EP HIDROINŽENJERING	4.711	1.216
• EP ENERAGONIGERIJA	13.120	
Svega	92.246	58.931
<i>Rashodi</i>		
• EP OPREMA	202	74.977
• EP HOLDING	82.381	4.363
• EP ENERGODATA	6.747	604
• EP GARANT	310	248
• EP VISOKOGRADNJA	1.747	66
• EP HIDROINŽENJERING	83	1.174
• EP ENERAGONIGERIJA	29	2.789
Svega	91.499	84.221

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema	<i>u 000 dinara</i>
---	---------------------

povezanim pravnim licima	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	170	209
• EP ARHITEKTURA I URBAN	190	116
• EP GARANT	21	
• EP VISOKOGRADNJA	1.115	974
• EP ENERAGONIGERIJA	5.302	
• EP INDUSTRIJA	268	84
• EP HIDROINŽENJERING	3.197	347
Svega	10.263	1.730
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	30.757	41.612
• EP HOLDING	7.676	7.135
• EP ENERGO DATA	419	364
• EP VISOKOGRADNJA	205	
• EP ENERAGONIGERIJA	1.645	316
Svega	40.702	49.427

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja

Najznačajnije aktivnosti EPE u narednom periodu odvijace se na TE Kostolac B, projekat značajan sa stanovišta uloge EPE i obima angažovanja. Međutim, ovaj projekat može predstavljati samo veliki projekat neophodan za stabilnost poslovanja, ali ne i dovoljan za zapošljavanje dela preduzeća u zemlji. Sem projekta TE Kostolac B2, većina treba da se završi u toku II kvartala 2012. godine. U cilju obezbeđenja zaposlenosti, neophodno je uspešno nuđenje na JN koje se sagledavaju u narednom periodu. Navedeni ugovori, bez obzira što njihov iznos može biti značajan za poslovanje, nagoveštavaju upošljavanje visokostručnog profila zaposlenih. Nedostatak posla može se osetiti u angažovanju tehničarske strukture, jer malo koji od razvijanih poslova može apsorbovati veći broj ovih izvršilaca.

Ovakva situacija na domaćem tržištu (malo projekat koji ulaze u realizaciju kada su im potrebni glavni projekti), usmeravaju EPE na pronalaženje odgovarajućih projekata u inostranstvu, tradicionalno u Kataru gde se EPE afirmisao kao projektant za glavne projekte.

KATAR

Katar je sigurno zemlja sa velikim investicionim planovima. Pored Svetskog prvenstva u fudbalu 2022. godine (planirane investicije nivoa 55 milijardi USD), projekta integrisane podzemne i nadzemne železničke mreže (investicija oko 30 milijardi USD) postoje i drugi značajni objekti posebno u razvoju industrije nafte i gasa. Dakle, u narednom periodu se očekuje značajan porast novih investicija. U takvim uslovima, EPE vidi

šansu za povećanje poslovnih aktivnosti na očekivanim infrastrukturnim investicijama. Pored oblasti u kojima smo već aktivni, treba razmotriti mogućnost diversifikacije poslovnih aktivnosti u srodnim konsultantskim delatnostima.

Na naše poslovanje će uticati i vrlo vidljivo povećanje konkurencije u Kataru, s obzirom da veliki broj konsultantskih kompanija iz sveta a pogotovu onih koje već imaju predstavništva u drugim zemljama regiona (UAE) osnivaju kompanije u Kataru.

UAE

Tokom 2011 je došlo do porasta investicionih aktivnosti u Dubai-ju što se pozitivno reflektovalo i na naše poslovanje. S druge strane a suprotno očekivanjima u Abu Dabi-ju su investicije usporene tako da nema novih projekata, nivo nuđenja je nizak a realizacija postojećih projekata je ispod očekivanog nivoa.

JORDAN I BAHREIN

Pored finansijske krize na rad u ovim zemljama je uticala i politička kriza tako da su naše aktivnosti bile svedene na izvršenje postojećih ugovora.

Generalno, aktivnosti na akviziciji u 2011. godini su bile nešto niže u odnosu na prethodnu godinu. Do kraja novembra je urađeno oko 120 ponuda (ukupna vrednost oko 80MUSD), neke su u fazi pripreme. U datim uslovima, zaključeno je par većih ugovora kao i značajan broj manjih ugovora (videti u tački II-6.), ukupne vrednosti oko 22MUSD. Vrednost ugovorenog i preostalog posla na kraju 2011. godine, garantuje uposlenost svih jedinica tokom 2012. Očekuje se povećan nivo ugovaranja novih poslova u 2012. godini.

OMAN

Tržište u Omanu u oblasti konsultantskih poslova je otvoreno. Investitori, da bi koristili benefite recesije u okolnim zemljama mnoge Tendere su deklarirali kao međunarodne i otvaraju vrata kompanijama van Omana. To povećava konkurenciju i na svim Tenderima se pojavljuje veliki broj novih kompanija. U narednom periodu zaoštriće se uslovi pobeđivanja na Tenderima. Zbog toga već radimo analize cena novih kompanija na otvorenim Tenderima kako bismo formulisali strategiju nuđenja novih poslova.

Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Energoprojekt Entel a.d. primenjuje KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ENERGOPROJEKT HOLDING A.D. (koji je usvojen na 10. sednici Upravnog odbora Energoprojekt Entela a.d. održanoj 30.01.2012. godine). Isti je javno dostupan na internet stranici društva (www.ep-entel.com).

Kodeksom korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d. uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d., a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja društva.

Osnovni cilj kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca, konzistentnost sistema kontrole i

jačanje poverenja akcionara i investitora u društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja društva.

Organi društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kada za tim postoji potreba, budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata društva.

U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

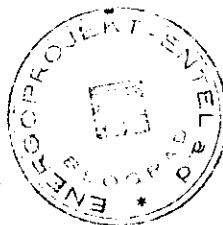
Prema našem najboljem saznanju, konsolidovani godišnji finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Lice odgovorno za sastavljanje konsolidovanog
godišnjeg izveštaja:

Energoprojekt Entel a.d.

Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.

Direktor

Mladen Simović

5. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA *

Napomena *:

- Konsolidovani finansijski izveštaj Energoprojekt Entela a.d. za 2011. godinu je odobren i prihvaćen 03.aprila 2012. na 12. sednici Upravnog odbora izdavaoca i blagovremeno dostavljen Agenciji za privredne registre 25. aprila 2012. godine. Konsolidovani godišnji izveštaj društva u momentu objavljivanja još uvek nije usvojen od strane nadležnog organa društva (Skupštine akcionara). Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o usvajanju konsolidovanog godišnjeg izveštaja.

6. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA *

Napomena *:

- Odluka o raspodeli dobiti društva za 2011. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj skupštini akcionarskog društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti društva.

Javno društvo je dužno da sastavi Konsolidovani godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP, dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji konsolidovani finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Konsolidovanom Godišnjem izveštaju.

U Beogradu, april 2012. god.

Lice odgovorno za sastavljanje konsolidovanog

godišnjeg izveštaja:

Energoprojekt Entel a.d.

Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.

Direktor

Mladen Simović